

П 1131

ID=412.13711

119777

УРЕДБА

О

ПРЕВОЗУ ПУТНИКА И РОБЕ

НА ЖЕЛЕЗНИЦАМА

У КРАЉЕВИНИ СРБИЈИ

(„ПРАВИЛНИК ЗА ЖЕЛЕЗНИЧКИ САОБРАЋАЈ“)

ВАЖИ ОД 1. ЈАНУАРА 1908. ГОДИНЕ

ИЗДАЊЕ ДИРЕКЦИЈЕ СРП. ДРЖ. ЖЕЛЕЗНИЦА

БЕОГРАД

ШТАМПАНО У ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

1907.

САДРЖАЈ

СТРАНА

Увод	VII
----------------	-----

I ОДЕЉАК

Опште одредбе

§ 1. Дужност железничког особља	1
§ 2. Права железничког особља	1
§ 3. Пресуђивање спорова	1
§ 4. Жалбе	1
§ 5. Приступ публике у станице и ходање по прузи	2
§ 6. Обавеза за вршење превоза	2
§ 7. Возарина, Тарифе	2
§ 8. Монета којом се плаћа	3
§ 9. Јамчење железнице за своје особље	3

II ОДЕЉАК

Превоз путника

§ 10. Ред вожње. Засебна возидба. Време поласка	3
§ 11. Возарина за путнике. Повластица за децу	4
§ 12. Садржина билете	4
§ 13. Продаја билета	4
§ 14. Враћање и замена продатих билета	5
§ 15. Чекаонице	6
§ 16. Пењање путника у кола и силажење	6
§ 17. Упуђивање на седишта. Одељци за женске	6
§ 18. Пушење у путничким колима	7
§ 19. Закашњење путника	7
§ 20. Искључење од путовања	8
§ 21. Преглед (контрола) билета	9
§ 22. Понашање за време вожње	10
§ 23. Колске оштете	10
§ 24. Поступак у међустаницама. Задржавање на отвореној прузи	10

	СТРАНА
§ 25. Прекидање возње	11
§ 26. Закашњење или укидање возова. Прекид саобраћаја . . .	12
§ 27. Вођење паса	12
§ 28. Ношење ручног пртљага	13
§ 29. Предмети који се несмеју уносити у кола	14

III ОДЕЉАК

Отправљање пртљага

§ 30. Путнички пртљак	15
§ 31. Завој (паковање) пртљага. Скидање старих знакова . . .	15
§ 32. Предавање на возидбу. Признанице о примљеном пртљагу .	16
§ 33. Издавање пртљага	16
§ 34. Јамчење железнице за пртљак	17
§ 35. Изгубљени пртљак	18
§ 36. Јамчење железнице за закашњење приспећа пртљага . .	18
§ 37. Носачи. Чување пртљага	19
§ 38. Нађени предмети	19

IV ОДЕЉАК

Отправљање малих колета

§ 39. Општи прописи	20
§ 40. Примање и издавање	20

V ОДЕЉАК

Отправљање мртваца

§ 41. Општи прописи	21
§ 42. Отправљање и издавање мртваца	22

VI ОДЕЉАК

Отправљање живих животиња

§ 43. Општи прописи	22
§ 44. Начин отправљања, примање на возидбу и издавање .	24
§ 45. Предајни рок	25
§ 46. Примена прописа за робу	25

VII ОДЕЉАК

Превоз робе

§ 47. Непосредно отправљање	25
§ 48. Предмети искључени од возидбе и они који се примају на возидбу под извесним погодбама	26
§ 49. Товарни лист	27
§ 50. Образац товарног листа	29

§ 51.	Јамчење пошиљаоца за наводе у товарном листу. Уверавање од стране железнице. Казне	31
§ 52.	Примање робе до могућег отправљања	34
§ 53.	Доношење робе на возидбу и отправљање	35
§ 54.	Закључење возаринског уговора	37
§ 55.	Паковање и обележавање робе	37
§ 56.	Отправљање робе у покривеним или отвореним колима	39
§ 57.	Царински, трошарински и полицијски прописи	39
§ 58.	Рачунање возарине	41
§ 59.	Плаћање возарине	41
§ 60.	Повука по предаји и повуке унапред	43
§ 61.	Рокови предаје за робу	44
§ 62.	Право пошиљаоца да располаже робом	46
§ 63.	Издавање робе. Право примаочево	47
§ 64.	Примаочева обавеза	48
§ 65.	Сметње у отправљању	49
§ 66.	Поступак при издавању робе, рокови за издавање	49
§ 67.	Сметње при издавању робе	54
§ 68.	Константовање губитка, мањака и оштете робе	55
§ 69.	Право потраживања — рекламације	55
§ 70.	Међусобно јамчење железница за извршење возаринског уговора	56
§ 71.	Јамчење железнице за мањеке у тежини, губитак и оштету робе	57
§ 72.	Ограничење јамчења у нарочитим случајевима	58
§ 73.	Ограничење јамчења за мањеке у тежини	60
§ 74.	Претпоставка о губитку робе	61
§ 75.	Величина накнаде штете за изгубљену робу	61
§ 76.	Ограничење величине накнаде штете, тарифом	61
§ 77.	Проналазак загубљене робе	62
§ 78.	Накнада за оштећену робу	62
§ 79.	Обезбеђење уредне предаје	63
§ 80.	Јамчење за прекорачење предајног рока	63
§ 81.	Величина накнаде за прекорачење предајног рока	64
§ 82.	Накнада за штету учињену злонамерно или крајњим небрежењем	65
§ 83.	Ослобођење од јамчења	65
§ 84.	Престанак јамчења	65
§ 85.	Застаревање права потраживања	67

Прилози

Прилог I	Прописи о предметима, који се примају на возидбу под извесним погодбама	69
Прилог II	Образац товарног листа за споровозну робу	131
Прилог III	Образац товарног листа за брзовозну робу	133
Прилог IV	Изјава пошиљаоца о паковању робе	135
Прилог V	Изјава пошиљаоца о промени намере	137

У В О Д

1. На основи законодавног решења од 16. јуна 1884. године Министар грађевина прописује ову уредбу, која по наређењу поменутог законодавног решења има силу закона.

2. Прописи ове уредбе примењиваће се за унутрашњи саобраћај на свима железницама у Краљевини Србији, које су предате јавном саобраћају. У међународном саобраћају вредеће њене одредбе само у колико за овај саобраћај не буду постојале нарочите уредбе.

3. Све измене и допуне ове уредбе прописује Министар грађевина. Исто тако подлеже његовоме одобрењу и сви остали прописи, који одступају од ове уредбе, а вреде за споредне пруге, индустријске железнице и остала железничка саобраћајна предузећа.

Измене и допуне објављиваће се у службеним новинама.

4. Ова уредба ступа у живот 1. јануара 1908. године и од тад престају важити:

— »Правилник за железнички саобраћај у Краљевини Србији« од 3. августа 1884. године;

— »Прописи за робу, која се од возидбе сасвим искључује или условно на возидбу прима«, од 10. марта 1885. године, заједно са прилозима Г. и Д;

— »Допуне Правилника за железнички саобраћај« унете у тарифу за возидбу робе од 14. јануара 1891. године; и

— »Поступак Краљевско Српских Државних Железница, о возидби робе у суседноме саобраћају и о поступању при рекламацијама«, од 25. јануара 1887. године.

І ОДЕЉАК

Опште одредбе

§ 1.

Дужност железничког особља

1. Железничко особље мора се у служби понашати према грађанству (публици) пристојно, учтиво, али и одсечно и бити предусретљиво у границама своје дужности и надлежности.

2. Забрањено је особљу примати награде и поклоне за послове, које врши по дужности.

3. Особље несме пушити за време док је у службеном послу и додиру с грађанством.

§ 2.

Права железничког особља

Публика је дужна покоравати се службеним наредбама железничког особља, било оно униформисано, снабдевено службеним знаком или каквом службеном исправом.

§ 3.

Пресуђивање спорова

Спорове између грађанства и железничког особља у служби расправља: на станицама старешина станице, а за време вожње возовођ.

§ 4.

Жалбе

1. Жалбе се могу подносити старешинама станице усмено и писмено, а могу се записати и у жалбену књигу, које има у свакој станици.

У жалбама противу железничког особља треба тачно назначити туженога службеника по имену, звању, нумери или каквом другом службеном знаку.

2. Железничка управа треба да извести жалиоца што пре о резултату по свима жалбама, у којима је жалилац означио своје име и место становања.

§ 5.

Пристап публике у станице и ходање по прузи

Осим оних лица, која према железничко-полицијском закону имају на то права, забрањен је осталој публици пристап у станичне просторије и ходање по прузи изван оних места, која су за то стално или повремено одређена.

§ 6.

Обавеза за вршење превоза

1. Превоз путника, пртљага, живих животиња и робе не може се одбити:

а) ако се испуне прописане погодбе за отправаљање и одговори осталим железничким прописима;

б) ако се отправаљање може извршити редовним средствима за пренос; и

в) ако отправаљање није спречено сметњама, које се сматрају као неодољива сила.

2. Предмете, за које су потребна нарочита постројења за утоваривање и истоваривање, железница је обавезна примити на возидбу само у оним станицама, а тако исто и отправити их само за оне станице, где таквих постројења има.

§ 7.

Возарина. Тарифе

1. Возарина се рачуна према важећим тарифама, које се на време и по пропису објављују.

Тарифе се, при истим погодбама, једнако примењују према свима и свакоме.

2. Повишавање тарифе или прописивање нових погодаба, којима се отежава превоз железницом, ступиће у силу тек после шест недеља од дана објаве; осим ако тарифа није уведена само за неко извесно време.

§ 8.

Монета којом се плаћа

1. На железничким благајницама прима се сваковрсни новац који је у течају у земљи.

Ситан новац прима се само до два динара.

2. Стран новац примаће се по званичном течају који буде издало Министарство Финансија.

3. За возарину и друге таксе, које треба платити у злату, кад се полажу у сребру, доплаћује се ажија по курсу, који железничке управе повремено објављују.

4. Објаве о течају страног новца и о стопи ажије треба да су истакнуте пред сваком железничком благајницом.

§ 9.

Јамчење железнице за своје људе

Железница јамчи за своје особље и друга лица, којима се служи при вршењу превоза путника и робе.

II ОДЕЉАК

Превоз путника

§ 10.

Ред вожње. Заседна возидба. Време поласка

1. Редован превоз путника врши се по утврђеном реду вожње, који се објављује пре ступања у живот и за времена излаже на углед у станицама. У реду вожње мора бити, поред

осталого, означена врста воза и класа кола, увршћених у поједине возове. Редови возње, који се имају стављати на углед у станицама сопствене железнице, морају се штампати на жутој хартији, а они који су намењени за станице туђих железница, на белој хартији.

Редове возње, који су престали важити, треба одмах уклонити.

2. Засебне возидбе одобравају железничке управе према своме нахођењу.

3. За полазак возова меродавни су станични часовници.

§ 11.

Возарина за путнике. Повластица за децу

1. Возарина за путнике утврђена је тарифом (§ 7.). У свакој станици изложиће се на углед публици извод из тарифе, из кога се могу видети возаринске цене за све станице, за које се билете непосредно издају.

2. Деца до навршене четврте године возе се бесплатно, ако се за њих не тражи нарочито место (кад се држе на крилу); деца од навршене четврте до навршене десете године, као и млађа од четири године, кад се за њих захтева нарочито место, возе се у пола цене. Кад се посумња у старост деце, решава најстарији присутни службеник.

§ 12.

Садржина билете

На билети мора бити означена пруга за коју вреди, врста воза, колска класа и цена, а поред тога и жиг са датумом кад је издата.

§ 13.

Продаја билета

1. Путници могу тражити и купити билете, у мањим станицама само на пола часа, а у већим на један час пред полазак воза, којим путник

хоће да путује. Ако је време између поласка двају возова, који иду у истом правцу краће, онда се билета за други воз може тражити најраније на пола часа пред његов полазак. Ко не узме билету до на пет минута пред полазак воза, нема права захтевати да му се изда.

2. Новац, колико стаје билета, треба у напред спремити и пребројати.

3. Најкасније на 30 минута пред полазак воза, могу се у полазним станицама закупити колски одељци, плаћајући за то највише онолико билета дотичне класе, колико има седишта у закупљеним одељцима. Ако допушта оптерећење воза, закуп се прима и одељци задржавају, о чему се путнику издаје признаница.

У међустаницама могу се захтевати и закупити засебни одељци само онда, ако их буде празних у возу који долази.

У закупљеном одељку не сме бити више лица но што је плаћено билета. На закупљеном одељку треба истаћи таблицу са означењем да је одељак закупљен.

§ 14.

Враћање и замена купљених билета

1. Билета даје право на једно место оне колске класе, која је на њој означена, ако још таквих места има у возу. Кад се путнику не може дати место за које му билета гласи, па ни привремено какво друго место у вишој колској класи, онда му стоји до воље: или да промени своју билету с билетом ниже класе, где има још непоседнутих места и прими натраг разлику у цени, или да сасвим одустане од пута и да му се врати цела плаћена возарина.

2. У полазним станицама, ако у возу има још празних места, путници могу до на пет минута пре поласка воза заменити купљену билету са билетом ниже или више класе, или за другу

неку станицу, уз доплату разлике у цени, но само ако билета још није пробушена; сем ако се утврди да је билета употребљена само за излазак на станични перон.

3. Прелазак из ниже у вишу колску класу само на извесном делу пруге, може се извршити било у полазној, или у којој међустаници уз доплату разлике, прописане тарифом.

§ 15.

Чекаонице

Чекаонице се отварају најкасније на један час пре поласка сваког воза. Путнику с прелазном билетом допуштено је да може остати у чекаоници прелазних станица до поласка воза, с којим треба да продужи пут, а у времену од 11 часова у вече до 6 часова у јутру, ако су иначе у то време чекаонице отворене.

§ 16.

Пењање путника у кола и силажење

1. Знак за улазак у кола, даје се путницима звонењем или гласним позивањем путника из чекаоница.

2. Док је воз у кретању забрањено је пењати се у кола или силазити из њих, или то покушавати и другоме при томе помагати, и колска врата самовласно отворати.

3. Преко колосека сме се прелазити само на местима, која су за то одређена. При изласку из станице пролази се само кроз одређени излаз.

§ 17.

Упућивање на седишта. Одељци за женске

1. Поједина одређена седишта неће се продавати. Изузетак од тога може бити само код извесних возова са нарочитим удобностима и код нарочито удешених кола. Путнику је допуштено

да при уласку у кола поседне (обележи каквим предметом) поједно место за себе и своје сапутнике.

2. Возно особље овлашћено је, а на захтев путника и дужно је, одређивати путницима места.

3. Путници који путују са директним, прелазним билетама, имају првенствено право над онима који тек отпочињу пут.

4. Женске, кад саме путују, могу захтевати да се по могућству возе само у друштву са женскињем, у одвојеном колском одељку.

У сваком возу мора бити најмање по један одељак за женске у другој и трећој класи, ако у возу има најмање три одељка ових класа. И у оним возовима, у којима не би било кола са затвореним одељцима, треба по могућству удесити нарочити одељак за женске.

§ 18.

Пушење у путничким колима

1. У првој класи може се пушити само с допуштењем свих осталих путника у истом колском одељку. Међутим, железница може одвојити одељке прве класе за пушаче и за непушаче, и као такве их обележити таблицама.

2. У свима осталим колским класама слободно је пушити. У сваком путничком возу мора бити одељака друге класе за непушаче; а ако кола треће класе имају засебне одељке, онда и у трећој класи.

3. У одељцима за непушаче и за женске није допуштено пушити ни са пристанком осталих сапутника. Није допуштено улазити у ове одељке са запаљеном цигаром или лулом.

4. Запаљене луле морају имати поклопац.

§ 19.

Закашњење путника

1. Пошто је дат прописани знак поласка: звонењем, парном звиждаљком с локомотиве, или

ручном звиждаљком возовођа, никоме се више неће допустити улазак у воз.

2. Путник који закасни полазак воза, нема права тражити повратак плаћене возарине, или ма какву другу накнаду.

3. Ако билета вреди само за известан воз, закаснили путник може је употребити истог или идућег дана и отпутовати другим возом, који иде у истом правцу. Али је тада дужан поднети билету шефу станице ради оверења и продужења важности. Исто тако треба поступити кад билета важи само један дан, а путник жели кренути се на пут идућег дана. Кад се употреби скупљи воз, треба билету заменити другом и разлику доплатити. Ако се употреби јевтинији воз, вратиће се путнику разлика између цене једног и другог воза.

4. Рок важности билета за одлазак и повратак, за кружна путовања и осталих, код којих је рок важности утврђен, ни у колико се не може продужити овим начином.

§ 20.

Искључење од путовања

1. Лица са видљивим знацима болести, или ако би из каквих других узрока могла досађивати осталим путницима, искључиће се од даљег путовања, ако не плате засебан колски одељак или, ако им се такав одељак не може дати. Возарина за билету и пртљаг, ако су је већ платили, вратиће им се. Ако се тек у путу опази међу путницима такво лице, искључиће се од даљег путовања у првој станици, а возарина за билету и пртљаг, за још непропутовани пут, вратиће му се.

2. Ко се не придржава реда прописаног на железници, или не следује наредбама службеног особља, или се понаша непристојно, биће искључен од даљег путовања, без права на по-

вратак плаћене возарине. Нарочито се несме пијаним лицима допустити возња нити улазак у чекаонице. Њих треба искључити од путовања и удалити из чекаоница, ако су случајно ушла.

3. Ако се оваква лица искључе у путу, или се одбију од путовања пошто су свој пртљаг већ предала на отправаљање, онда немају права тражити да им се пртљаг изда на другоме коме месту, већ само у оној станици, камо су га упутили.

§ 21.

Преглед (контрола) билета

1. Путник је дужан показати билету на уласку у чекаоницу, при изласку на перон и за време путовања, кад год му се ради прегледа затражи; а по свршетку путовања мора је предати кондуктеру, непосредно пред упутном станицом или вратару на изласку из станице, како буде наређено.

2. Путник, који се затече у возу без билете или са билетом што више не важи, плаћа двоструку возарину за целу дужину пропутованог пута, а кад се не може одмах поуздано сазнати станица у којој је ушао, плаћа двоструку возарину за целу дужину пута, коју је воз пропутовао; али у оба случаја најмање седам динара. Исто толико платиће путник и у случају, ако се воз у коме је нађен још није ни кренуо из полазне станице. Онај пак путник који се, чим уђе у воз, без позива сам пријави возовођу или кондуктеру, да због закашњења није могао купити билету, платиће поред возарине још и вишак од једног динара; али ни у ком случају више нешто износи двострука возарина. У свима овим случајевима, треба издати путнику доплатну билету или признаницу.

3. Ко се устеже да одмах плати, може бити искључен од путовања.

4. На станицама где је заведена перонска такса, мора се при изласку на перон показати перонска билета, која се предаје вратару при одласку са перона.

§ 22.

Понашање за време возње

1. За време возње несме се нико из кола помаљати на страну, на врата наслањати или бавити се на пољу на стојницама (платформама.)

2. Прозори се могу са обе стране отворити само онда, кад то допусте сви сапутници из истога колског одељка. Несугласице путника, због отварања или затварања прозора, расправља кондуктер.

3. Забрањено је бацати из кола такве предмете, којима би се могла повредити лица или ствари поред пруге.

§ 23.

Колске оштете

1. Железници се мора накнадити штета учињена на колима и на колском намештају кваром или нечистоћом. Железница је у праву такве штете одмах наплатити или узети залог ради обезбеде наплате. Накнада штете наплаћиваће се по тарифи, коју треба на захтев показати.

2. Ако су овакве штете учињене злонамерно, кривац ће поред накнаде штете бити оптужен полицијској власти.

§ 24.

Поступак у међустаницама. Задржавање на отвореној прузи

1. Кад воз приспе у неку станицу, онда се гласно објави име те станице, време бављења као и промена кола, ако би је ту било. Чим воз стане, железничко особље отвара, са стране одређене за излазак, врата на оним колима, у ко-

јима има путника са билетима за ту станицу. На осталим колима отварају се врата само на захтевање.

2. Ко у међустаницама своје место напусти, а ничим га није обележио, губи право на њ, ако га други путник заузме.

3. Сваки се путник мора сам старати о томе да у оним станицама, где се кола мењају или где стају возови за разне правце, уђе у правилан воз; исто тако да на крају свога пута изађе из воза.

4. Ако се изузетно воз дуже задржи изван станице, на отвореној прузи, путници могу силазити из кола само по изречном допуштењу возовођа.

У томе случају путници се морају одмах удалити од колосека, а на први знак, који буде дат парном звиждаљком локомотиве или на који други начин, морају ући у кола и заузети своја места.

5. Знак поласка с отворене пруге даје се три пута писком парне звиждаљке. Ко на трећи писак локомотиве не уђе у кола, губи право на даље путовање.

§ 25.

Прекидање вожње

1. Без обзира на веће повластице, које би железница одобравала, допуштено је путнику да прекине вожњу једанпут, а код повратних билета једанпут у одласку и једанпут у повратку, с тим, да продужи пут возом који полази у правцу упутне станице истога дана или сутра дан. Такав путник дужан је одмах, чим из воза изађе, поднети своју билету старешини станице ради овере и продужења важности. Изузетци од овога правила могу се одобрити тарифом. Ако је воз, којим се продужује пут, воз вишега реда, треба доплатити разлику.

2. Утврђени рок важности повратних билета и билета за кружно путовање, као и за остала таква путовања, не продужава се услед прекидања пута.

Са одобрењем надзорне власти, може се право на прекидање вожње подврћи нарочитим тарифским погодбама или и сасвим укинути за извесне билете.

§ 26.

Закашњење или укидање возова. Прекид саобраћаја

1. Железница не даје никакву накнаду због закашњеног поласка или доласка возова, кад се који воз обустави, или кад због закашњења воз изгуби везу са другим возом.

2. У случају кад се један воз обустави сасвим или на једном делу пруге, путници имају право тражити да им се врати плаћена возарина за непропутовани део пута, или да им се одобри да продуже пут до упутне станице, без икакве доплате, првим возом који иде у истом правцу ако то допуштају оптерећење воза и саобраћајне прилике, и ако тај воз редовно стаје на дотичној међустаници.

3. Кад је због елементарних случајева или других препрека на неком делу железничке пруге возидба прекинута, извршиће се пренос путника по могућности другим подвозним средствима до места одакле је возидба железницом опет могућа. За ова подвозна средства наплатиће железница од путника онолико, колико износе њени трошкови, по одбитку плаћене возарине за тај део пруге.

4. Прекид саобраћаја, обуставу и закашњење возова, треба одмах објавити истицањем објава на уочљивим, лако приступачним местима.

§ 27.

Вођење паса

1. Забрањено је уводити псе и друге животиње у путничка кола.

2. Од овога се изузимају мали пси који се држе на крилу, ако противу тога немају ништа остали путници из истог колског одељка. Велики пси, а нарочито ловачки, могу се изузетно уводити у кола треће класе, ако у овима има одвојених колских одељака. Овим изузетним одредбама ни у колико се не мењају тарифски прописи о наплати возарине за псе.

3. Остали пси, које путници собом воде, отправљају се у одељку (кавезу) за псе. Ако у путничком возу нема оваквих кавеза или их има, али су попуњени, онда се не може ни захтевати да се пси приме на возидбу.

За псе се мора узети признаница при предаји на возидбу. По свршеној возидби, на основи те признанице, добија сопственик свог пса натраг. Ако се пси по приспећу на место опрадељења не одведу одмах, железница их није дужна чувати.

4. Ко без признанице о предаји на возидбу уведе пса у воз, дужан је платити доплату и то:

а) ако се одмах сам пријави, поред возарине још 1 динар, али ни у коме случају више од двоструке возарине (гледај § 21. тач. 2.);

б) ако се није сам пријавио, плаћа двоструку возарину, а најмање 7 динара.

Осим тога, у свима другим случајевима, сем изузетака наведених у тачки 2., превешће се пас из путничких кола у кавез за псе. Међутим, псе оних сопственика, који се успротиве платити возарину и вишак, треба уклонити из воза на првој станици.

6. Како се на други начин отправљају пси прописано је у § 30. тачки 3. и у § 43.

§ 28.

Ношење ручног пртљага

1. Мали предмети, лаки за ношење, могу се понети собом у кола, ако својим мирисом или

чиме другим нису на досади осталим путницима и ако то допуштају царински, трошарински и полицијски прописи. За такав ручни пртљаг, који путник собом у кола понесе, не издаје се признаница; путници га морају сами чувати и железница за њ не одговара. Путник нема права заузети са својим ручним пртљагом више простора, но што му према седишту припада. Забрањено је остављати ручни пртљаг у ходнику, на седиштима или на поду колскога одељка.

2. Под истим погодбама допушта се путницима, који се возе четвртом класом или у покривеним теретним колима, да собом носе алат, торбе, пуне котарице, кошеве и џакове, као и друге сличне предмете, које један пешак може понети.

Спорове око појма ручног пртљага решава старешина станице.

§ 29.

Предмети који се не смеју уносити у кола

1. Путницима је забрањено понети собом у кола запаљиве ствари и све друге предмете који би могли ма којим начином штету причинити, а нарочито је забрањено носити: пуне пушке, барут и остале лако запаљиве и експлодне предмете.

2. Железничко особље овлашћено је извршити преглед и уверавати се о природи предмета, које путници собом носе.

3. Ко од путника учини противно, одговараће за све штете проузроковане прекорачењем ове забране, а осим тога подлежи и казни по одредбама железничко-полицијског закона.

4. Ловцима и чуварима јавне безбедности допуштено је понети собом ручну муницију. Спроводници осуђеника смеју носити собом и пуне пушке, но само ако се возе у засебним колима или колским одељцима.

5. Цев од пушке мора бити окренута на горе.

III ОДЕЉАК

Отправљање пртљага

§ 30.

Путнички пртљаг

1. Под путничким пртљагом обично се разуме само оно, што путнику на путу треба, као: ковчези (кофери), путничке торбе, кутије за шешире и други слични предмети.

2. Изузетно се могу примити и отправљати као пртљаг и већи трговачки сандуци, бурад и други предмети, што не спадају у путничке потребе, ако су подесни за отправљање путничким возовима.

3. Исто тако могу се примити и отправљати као пртљаг: мале животиње и пси сваке врсте, у кавезима, ковчезима, цаковима и сличним завојима.

4. Предмети који су искључени од возидбе железницом као споровозна роба, даље предмети, које је по одредби § 29. забрањено уносити у путничка кола, несмеју се предати на воздбу као пртљаг; ко противно учини искусиће казну предвиђену у §-у 51.

5. Тарифским прописима одредиће се да ли ће се, и под којим погодбама, примати на возидбу предмети побројани у §-у 48.

§ 31.

Завој (паковање) пртљага. Скидање старих знакова

1. Путнички пртљаг, који нема чврсте и постојане завоје, не мора се примити на возидбу. Ако се такав пртљаг ипак прими, железница је овлашћена ставити у признаници примедбу о неисправном паковању и путник, примајући признаницу са оваквом примедбом, признаје да му је пртљаг, при предаји на возидбу, био у неисправном стању.

2. Стари знакови: поштански, железнички и остали, морају се скинути с пртљага, јер железница не одговара за штету, ако због заосталих старих знакова пртљаг залута.

§ 32.

Предавање на возидбу. Признаница о примљеном пртљагу

1. Пртљаг се предаје на возидбу у времену које је одређено у §-у 13. тач. 1. за продају билета.

2. Нико нема право тражити да му се пртљаг прими на возидбу, ако га није предао отправништву најмање на 15 минута пре поласка воза.

3. За пртљаг примљен на возидбу издаје се путнику признаница.

4. Возарина се плаћа у напред, при предаји пртљага на возидбу.

5. Кад се у хитним случајевима изузетно прими на отправљање неки пртљаг, који железници није уредно предат, у намери да се касније отпрати, сматра се као да није ни примљен на возидбу, све док се прописно не изврши накнадна предаја. Ово исто вреди и за предају пртљага у постојама, које нису отворене за примање и отправљање пртљага.

6. За отправљање точкова (велосипеда), могу се тарифом завести и засебни прописи.

§ 33.

Издавање пртљага

1. Пртљаг се издаје само уз повратак признанице. Железница није дужна упуштати се у испитивање: да ли је доносилац признанице сопственик пртљага или није.

2. Лице у чијим је рукама признаница, има права тражити да му се пртљаг изда одмах по приспећу воза у упутну станицу, а по истеку времена потребног за истоваривање, издавање и царински или трошарински преглед.

3. Ако се пртљаг не дигне за 24 часа по приспећу воза, онда се за њ плаћа лежарина, која је одрђена тарифом.

4. Ко изгуби признаницу, ономе је железница дужна издати пртљаг на писмену признаницу тек пошто потпуно докаже да је прави сопственик; а према приликама може од њега захтевати и друго јамство.

5. По правилу, пртљаг се издаје само на упутној станици, за коју је отправљен. Али, на захтев путника, пртљаг се може издати и на другој којој станици, испред упутне, ако за то има времена и кад то допуштају царински и трошарински прописи. У томе случају, путник ће при пријаму пртљага вратити признаницу и показаће своју билету.

§ 34.

Јамчење железнице за пртљаг

1. Железница јамчи за пртљаг примљен на возидбу по прописима за пренос робе (VII одељак), у колико се они дају применити на пртљаг, и у колико не одступају од прописа у овоме (III) одељку.

Ако путник при предаји пртљага на возидбу није ставио обезбеђење уредне предаје, платиће му се на случај губитка права вредност изгубљеног пртљага; а ако је пртљаг оштећен, онда само онолико, колико је тиме вредност пртљага смањена. У сваком случају ова накнада не може бити већа од 12 динара по килограму изгубљеног или оштећеног пртљага. При рачунању накнаде за оштећени пртљаг одбиће се тежина неоштећеног дела.

2. Обезбеђење уредне предаје пртљага треба пријавити отправништву пртљага најкасније на пола часа пре поласка воза, с којим ће се пртљаг отправити, и платити за то таксу предвиђену у §-у 79. Обезбеђење ово имаће правну вредност

само онда, ако га је отправништво пртљага уписало у признаницу.

3. Железница је ослобођена сваке јамчевине за губитак пртљага, ако се он не затражи у упутној станици у року од 8 дана по приспећу воза за који је предан (§ 33.)

4. Кад се путнику не може издати тражени пртљаг, он има право захтевати да му се на признаници потврди дан и час кад је свој пртљаг тражио.

5. Железница не одговара за оштету и губитак пртљага, који јој није предат на возидбу (§§ 28. и 32.), осим случаја кад се докаже да је за то крива железница или њено особље.

6. Железница је ослобођена сваке одговорности на случај кад јој се, поред забране, предаду на возидбу и такви предмети који су по одредби §-а 30. искључени од возидбе као пртљаг (гледај § 83.).

§ 35.

Изгубљен пртљаг

1. Пртљаг се сматра да је изгубљен, пошто протеку три дана од приспећа воза за који је био предан.

2. Ако се изгубљени пртљаг накнадно пронађе, после овога рока, треба о томе известити путника, ако му се зна место становања, ма он примио и накнаду за пртљаг. Путник има право тражити у року од 30 дана по пријаму извештаја, да му се пронађени пртљаг пошље бесплатно било у упутну или у отправну станицу. У том случају путник при пријаму пртљага враћа железници накнаду, која му је била исплаћена.

§ 36.

Јамчење железнице за закашњено приспеће пртљага

1. Железница јамчи за штету причињену закашњеним издавањем пртљага (§ 33.), сем

случаја ако је закашњење проишло од каквог удеса, који железница није проузроковала, нити га је могла отклонити.

2. Штета причињена закашњењем мора се доказати, а накнађује се овако:

а) кад је стављено обезбеђење уредне предаје, накнада може изнети највише до обезбеђене суме;

б) ако није стављено обезбеђење, плаћа се за сваких, ма и отпочетих 24 часа закашњења, највише 20 пара од килограма закаснелог пртљага. Али се ова накнада плаћа само за оно време, док не наступи рок, од кога се пртљаг сматра за изгубљен (§ 35.).

§ 37.

Носачи. Чување пртљага

1. На станицама где за то има потребе, поставиће се носачи, који на захтев путника преносе њихов путнички и ручни пртљаг у кругу станице до кола, отпраштва и т.д. и обратно. Но железница не прима никакву одговорност за овај пртљаг, докле год се не преда на возидбу.

2. Носачи морају имати службени знак и штампана упутства са носачком тарифом. На захтев путника дужни су показати тарифу и на примљени пртљаг дати марку са својим бројем. Осим тога, треба носачку тарифу истаћи на подесном месту у отпраштву пртљага и у просторијама где се пртљаг издаје.

3. У већим станицама завешће се потребне установе где ће путници моћи привремено оставити свој пртљаг на чување, уз наплату одређене чуварине. Но за овај пртљаг железница одговара само као чувар.

§ 38.

Нађени предмети

1. Све ствари које се нађу у кругу железнице или у железничким колима и предаду же-

лезници, чуваће се најмање три месеца. Предмети који се брзо кваре, продаће се одмах и пре овог рока.

2. Ако се господар нађене ствари пријави и своје право несумњиво докаже, предаће му се нађена ствар или вредност добијена продајом.

3. Ако се за годину дана господар ствари не пријави, онда ће нађена ствар или новац добијен продајом припасти железници. После три године, од дана када је ствар нађена, потпуно застарева право сопствености.

IV ОДЕЉАК

Отправљање малих колета

§ 39.

Општи прописи

1. Железнице могу тарифским прописима завести брзо и упрошћено отправљање малих колета животних намирница и испражњених судова, помоћу нарочитих пропратница.

2. Не могу се на овај начин отправљати колета која су тешка и незгодна за товарење и смештање у кола за пртљаг, нити ће се примати на возидбу она роба која је искључена од возидбе железницом, или се прима на возидбу под извесним погодбама (§ 48.).

§ 40.

Примање и издавање

1. На малим колетима, која се упрошћено отправају пропратницом, мора увек стајати тачна адреса примаочева; у противном неће се примити на возидбу.

2. При предаји на возидбу издаће се предаваоцу признаница, коју он враћа упутној станици по пријаму робе. Међутим, на захтев пошиљаоца, може се ова признаница послати

упутној станици заједно са пропратницом, у коме ће се случају издавање и потврда пријама у упутној станици извршити на начин како буде тарифом прописано.

3. За отправљање малих колета вреде у осталом прописи за отправљање пртљага (III одељак), у колико не би тарифом било прописано да за то важе поједине одредбе за робу (VII одељак).

V ОДЕЉАК

Отправљање мртваца

§ 41.

Општи прописи

1. Кад се мртац отправља са станице са које воз полази, онда се мора пријавити најмање на 6 часова, а кад се отправља са међустаница, онда на 12 часова пре поласка воза.

2. Мртац мора лежати у јаком, добро затвореном металном сандуку, положеном у дрвен ковчег тако, да се у њему не може покретати.

3. Мртваца треба да прати једно лице, које мора купити билету и путовати са истим возом с којим се мртац отправља.

4. Мртац се предаје железници с прописном исправом, која се по свршетку возидбе, при издавању мртваца у упутној станици, враћа пратиоцу. Ову исправу издаје надлежна санитетско-полицијска власт. Возарина за мртваца плаћа се унапред у отправној станици, по одредбама тарифе.

5. Мртац се отправља у засебним покривеним колима за робу. Допуштено је и више мртваца отправити у једним колима, ако су једновремено предати са отправне станице и упућени за једну исту станицу. Ако је мртац донет на отправљање у затвореним мртвачким колима, онда се та кола с мртвацем могу натоварити и отправити и у отвореним теретним колима.

6. Сандук с мртвацем не сме се нигде успут претоваривати, осим случајева где се то не да избећи. Отправљање треба извршити што је могуће брже и без прекида. Ако се не може избећи дуже задржавање у каквој станици, онда треба кола с мртвацем по могућности склонити на какав споредан колосек, удаљен од станичне зграде и публике.

7. Ко под лажном изјавом преда железници на возидбу мртваца, платиће поред окраћене возарине у име казне још и четвороструку возарину од отправне до упутне станице.

§ 42.

Отправљање и издавање мртваца

1. Мртваци се отправљају према тарифским прописима: или нарочитом пропратницом, коју железница саставља и издаје пошиљаоцу, или на основи товарнога листа (§ 49.).

2. Мртваци отправљени путничким возовима издају се у упутној станици у оном истом року, који је одређен за издавање пртљага (§ 33. тач. 2.). Ако је отправљање мртваца извршено пропратницом, мртвац се може узети са упутне станице тек пошто се железници врати признаница.

3. Најдаље за 6 часова по приспећу воза у упутну станицу, мртвац се мора однети; у противном предаће се месној полицијској власти ради сахране. Ако мртвац приспе после 6 часова увече, рок за одношење почиње тећи тек сутра дан од 6 часова ујутру. По истеку рока за одношење мртваца, железница има право наплаћивати колску дангубу.

VI ОДЕЉАК

Отправљање живих животиња

§ 43.

Општи прописи

1. Живе животиње примају се на возидбу само на оним станицама и ради отправљања у

оне станице, где за то има потребних постројења (§ 6. тач. 2.).

2. Примање живих животиња на возидбу железницом зависи у осталом и од санитетско полицијских власти, које (на основи закона о спречавању сточне заразе и ветеринарских конвенција са страним државама) повремено одређују из којих се места, за које време и у којој мери ограничава или забрањује отправљање живих животиња железницом.

Болесне животиње не примају се на возидбу.

Пошиљалац, односно прималац, дужни су сами се старати о извршењу законских прописа и наређења санитетско полицијских власти; а тако исто и тачно и за времена испуњавати све погодбе од којих зависи примање животиња на возидбу и отправљање железницом, јер су за извршење тих прописа они и одговорни.

3. Дивље животиње (зверове) мора железница примити на возидбу само ако се испуне све погодбе, које она буде прописала у интересу безбедности.

4. Железница има право захтевати пратиоце за послатке живих животиња. Пратиоци су дужни, ако их старешина станице изузетно од тога не ослободи, заузети место у сточним колима, како би животиње успут надгледали. Ако у колима има сена, сламе и других лако запаљивих предмета, онда је пратиоцима забрањено пушење у колима.

За ситне животиње, нарочито за живину, нису потребни пратиоци, ако се предају на возидбу у преносним, добро затвореним, кошевима или кавезима. Кавези морају бити пространи, и да је приступ ваздуха у њих слободан.

5. Кад пошиљалац не да пратиоце или их не да у довољном броју, мора о томе написати прописну изјаву у товарном листу. У том случају железница не одговара ни за какву штету, која се иначе не би догодила да је било пратиоца.

6. Пошиљалац се мора сам старати о утоваривању животиња у кола, као и о њиховом везивању, и набавиће о своме трошку потребну ужад. Истоваривање врши прималац.

7. Пошиљалац, односно прималац, одговорни су железници за штету коју животиње учине при товарењу и истоваривању на железничким постројењима или на колима, за време вожње или на други који начин, у колико те штете не би биле проузроковане редовном употребом или кривицом саме железнице.

8. За живе животиње може железница захтевати плаћање возарине унапред.

§ 44.

Начин отправљања. Примање на возидбу и издавање

1. Живе животиње отправљају се на основи товарног листа. Од тога се правила изузимају само пси и мале животиње у кавезима (гледај § 27. и § 30. тач. 3.).

2. Железница ће објављивати с којим ће возовима отправљати живе животиње. Поједине животиње (грла) примају се на возидбу само ако има места и могућности да се отправе.

3. Животиње се морају дотерати на станицу за времена, а поједина грла најмање на један час пре поласка воза. По приспећу у упутну станицу прималац је дужан одвести животиње најкасније у року од два часа, рачунајући тај рок од часа кад су кола постављена ради истоваривања, а по одбитку времена потребног за извршење царинских и трошаринских прописа. По истеку овога рока, железница има право предати животиње некоме на исхрану и чување, о трошку и на одговорност пошиљачеву. А ако допусти да животиње остану у колима или на станици, власна је наплатити колску дангубу или оборину, по тарифи.

§ 45.

Предајни рок

1. Предајни рок за живе животиње састоји се из времена потребног за отправљање и за возидбу до упутне станице, и не сме изнети више од:

а) за отправљање — 1 дан;

б) за возидбу за сваких, ма и отпочетих 250 километара — 1 дан.

2. Предајни рок почиње тећи од прве поноћи по жигосању товарног листа, и одржан је, кад су за време његова трајања живе животиње приспеле у упутну станицу и стављене примаоцу на расположење ради истоваривања.

3. Поред случајева побројаних у тачки 10. §-а 61., предајни рок за живе животиње продужује се још за време које је потребно за појење, поливање и лекарски преглед.

§ 46.

Примена прописа за робу

У осталом, примењиваће се и при отправљању живих животиња прописи за робу изложени у VII одељку, у колико се ови прописи дају применити и на ову врсту послатака.

VII ОДЕЉАК

Пренос робе

§ 47

Непосредно отправљање

Роба се отправља непосредно од свију станица и превози железницом за све станице, које су удешене за овај саобраћај; није потребно никакве посредничке адресе за прелазак робе с једне железнице на другу.

§ 48.

Предмети искључени од возидбе и они који се примају на возидбу под извесним погодбама

А. Искључени су од возидбе :

1. Сви предмети који подлеже поштарини.
2. Предмети, који су због своје тежине, обима или друге које особине неподесни за пренос железницом, с обзиром на возна средства и постројења ма које железнице, преко које би се ти предмети имали отпратити.

3. Предмети, чији је пренос забрањен у интересу јавнога поретка.

4. Сви предмети који се сами од себе могу запалити и експлодни предмети, у колико се на њих не примењују одредбе у прилогу I; а нарочито су искључени од возидбе :

а) нитроглицерин и све капљичаве смеше нитроглицерина са материјама које су по себи експлодне ;

б) некапљичаве смеше нитроглицерина с материјама у праху, које саме по себи нису експлодне (динамит и њему слични препарати) у маси, слободне;

в) соли пикринске киселине, као и експлодне смесе, које садрже соли од пикринске и хлорне киселине;

г) праскајућа жива, праскајуће сребро и злато и препарати који су од њих начињени;

д) препарати који у смеси садрже фосфор у супстанцији, и

ђ) пуно ватрено оружје.

Б. Под извесним погодбама примају се на возидбу :

1. Сви предмети побројани у прилогу I., за које вреди одредбе које су тамо ближе изложене.

2. Злато и сребро у полугама, платина, сваковрсни новац, новчанице и хартије од вредности, документи, драго камење, прави бисер и остале

драгоцености, слике и уметнички предмети од ливеног метала, старине, уље од руже, есенција од руже.

Тарифом ће се прописати под којим се погодбама ови предмети примају на возидбу. У погледу накнаде штете вреде одредбе §-а 76. тач. 2. и §-а 83.

Не сматрају се као хартије од вредности: жигосане (употребљене) дописне карте, обрасци за поштанске упутнице, таксене марке и остали употребљени званични формулари са утиснутом вредношћу.

4. Они предмети, чије би товарење и отправање задавало ванредне тешкоће с погледом на постројења и саобраћајне прилике, ма које од железница које суделују у возидби. За отправање таквих предмета треба се претходно споразумети са железницом.

5. Железничка возна средства, кад иду на својим точковима. Њих мора претходно прегледати која железница у погледу на њихову способност за саобраћај. За доказ о извршењу овог прегледа морају имати какво обележје или уверење уз товарни лист. Локомотив, тендери и моторна кола треба поред тога да имају стручног пратиоца, овлашћеног од стране пошиљаоца.

Предмети, који се погодбено примају на возидбу, не могу бити упућени за „станицу рестанте“.

§ 49.

Товарни лист

1. Уз сваки послатак мора ићи товарни лист који мора садржавати ове податке:

- а) место и датум кад је написан;
- б) отправну станицу и железницу Име отправне станице ставља сама железница, ударајући на товарни лист жиг отправништва, с датумом;
- в) упутну станицу и железницу, име примаоца и место где станује, као и примедбу ако

би роба била упућена за „станицу ресторате“. Ако се роба упућује за места која не леже поред железнице, или за станице које нису удешене и отворене за саобраћај робе, онда је пошиљалац дужан означити на товарном листу крајњу станицу до које ће се роба отпрати. Од те станице прималац се сам брине за даљи пренос робе, у колико се за то не би постарала железница. (Гледај § 76. тачку 3.);

г) садржину послатка и тежину, или у место тежине друге податке предвиђене нарочитим прописима отпратне железнице; даље, за денчану робу: број, начин паковања, знаке и нумере појединих дењкова. Железница има право тражити да се ови податци означе у товарном листу и за робу у колским товарима, уколико се ови податци могу дати, према врсти робе и паковању (§ 55. тачка 4.). Предмети побројани у прилогу I морају се наименовати у товарноме листу онако, како су означени у томе прилогу;

д) захтев пошиљача о примени изузетних тарифа под погодбама које су изложене у §-у 76;

ђ) суму обезбеђења уредне предаје, ако би је било;

е) да ли ће се роба отпрати као брзовоз или као споровоз (§ 53.);

ж) тачно означање свију прилога потребних за извршење царинских, трошаринских или полицијских прописа;

з) белешку о плаћању возарине у напред, или полагању депозита за то (§ 59.);

и) означене суме повука, које терете послатак као повуке унапред, или по предаји (§ 60.) и то поред цифре и речима;

ј) означање пута којим се послатак има отпрати, као и станица у којима се има извршити царинско отпратљање. Такве су напомене обавезне за железницу. Ако пошиља-

лац у товарном листу незначи пут, железница бира сама пут који је за пошиљаоца најповољнији. Али ако је пошиљалац и значео у товарноме листу пут, железница је овлашћена од њега одступити и пошиљку упутити другим путем, али под овим погодбама: да се царињење увек изврши у станици коју је пошиљалац значео, да рок возидбе не буде дужи, и да се не плати више на име возарине но што би се платило да је послатак упућен путем који је у товарном листу значен;

к) потпис имена пошиљачева или његове фирме и значење његова стана. Потпис може бити и оштампан или жигом ударен.

2. Није допуштено писати друге какве примедбе на товарном листу нити састављати друге исправе у место товарног листа, или их уз њега прилагати, осим оних, које су предвиђене овом уредбом.

§ 50.

Образац товарног листа

1. За товарне листове прописан је нарочити образац по прилозима II и III, који се може добити у свакој станици по цени утврђеној тарифом.

Споровозни товарни листови оштампани су на белој хартији, а брзовозни на белој хартији са по једном црвеном пругом (оквиром) на горњој и доњој ивици, како с лица тако и с наличја.

2. Сваки товарни лист мора бити жигосан сувим жигом железнице, за доказ да у свему одговара прописима. Ово жигосање вршиће Дирекција српских државних железница по цени утврђеној тарифом, кад јој се у једанпут поднесу на жигосање најмање 100 комада; у противном може жигосање одбити. Товарни листови без жига немају вредности и не смеју се употребљавати.

3. Ако простор, који је одређен за опис робе у товарном листу, није довољан, треба

робу изложити на полеђини товарног листа, на оној страни, која је одређена за адресу и за то нашпартати исте рубрике, као и на предњој страни. Ако и тај простор није довољан, онда треба додати товарном листу засебне уметке са истим рубрикама као што их има образац товарног листа, па у њима робу изложити. У оба случаја ставиће пошиљалац у дотичну рубрику товарног листа само целокупну тежину послатка, са назначењем тарифског наименовања предмета, а по потреби и посебице по врсти робе и тарифским класама. Пошиљалац треба да потпише ове уметке и притврди их уз товарни лист, на коме ће ставити напомену да су уз њега приложени. На уметке товарног листа удариће се такођер жиг отправништва, с датумом.

4. На полеђини товарног листа, на оној страни, на којој се с лица ставља адреса, допуштено је оштампати фирму пошиљачеву или ставити за примаоца ове напомене: „од послатка Н. Н—а“ „да се стави на расположење Н. Н—у“, „да се даље отпрати Н. Н—у“, „обезбеђено код Н. Н—а“. Све то са изјавом пошиљача: „без икаквих обавеза за железницу“.

5. Пошиљалац не може тражити да му се роба отпрати донекле као брзовоз, а даље као споровоз, или обратно.

6. Она места у товарном листу, која су окружена дебљом црном цртом, попуњује сама железница, а остали део исписује пошиљалац. У место руком, може се товарни лист попунити и писаћом машином или штампаним словима, која се морају разликовати од слова из којих је штампан товарни лист. Осим тога, за робу у колским товарима, коју по тарифи товари сам пошиљалац, дужан је овај ставити на дотичном месту товарног листа нумеру и знак железнице сопствене натоварених кола.

7. Сваки товарни лист сме гласити највише на онолику количиву робе, колико могу носити једна железничка кола. Изузетци од овог општег правила могу бити само код недељивих посла- така, као што су: дугачке греде и остали ду- гачки, гломазни и велики предмети, за чији је пренос потребно више од једних кола

8. За разноврсну робу може се поднети само један товарни лист, ако се таква роба може за- једно товарити и отправити, а да се не оштети, и кад томе не стоје на путу царински, троша- рински и полицијски прописи. За предмете из- ложене у прилогу I, који се према §-у 48. погод- бено примају на возидбу, мора се саставити за- себан товарни лист, који не сме садржавати другу робу. Кад се на возидбу предају предмети који се погодбено примају на возидбу, али се према прописима под XXXV прилога I могу товарити у колским товарима заједно с другом робом, онда за њих не треба састављати засебан товарни лист, већ је довољно ако се у истом товарном листу, поред наименовања, стави напомена да је роба погодбено примљена на возидбу.

9. Неће се примати товарни листови на ко- јима је неки део прилепљен или запечаћен, и такви који су поправљани и брисани. Исправке у тежини треба пошљалац речима да испише и потпише.

10. На сваком товарном листу, као и на уметцима, мора по закону о таксама бити при- лепљена таксена марка.

§ 51.

Јамчење пошљалоца за наводе у товарном листу. Уверавање од стране железнице. Казне

1. Пошљалац јамчи за тачност свију на- вода и изјава у товарном листу, и према томе он сноси све последице проузроковане нетачним, недовољним или неверним наводима и изјавама.

Железница не одговара за последице, које могу наступити због погрешне или непотпуне адресе.

Кад товарни лист, по жељи пошиљачевој, попуни који железнички службеник, ипак остаје за тачност навода одговоран сам пошиљалац, јер се у томе случају дотични службеник сматра само као лице овлашћено од пошиљача, које је радило у његово име.

2. Железница има увек право да прегледа робу и уверава се: да ли се податци у товарном листу у свему слажу са суштином робе. Пошиљача треба позвати да буде присутан при прегледу робе; али ако преглед врши полицијска власт у интересу јавне безбедности и поретка, или је пошиљалац одсутан, онда се преглед може извршити и без њега, у присуству два грађанина.

3. Железница је овлашћена да службено изнађе и утврди тежину послатка и број колета. Међутим, дењчану робу обавезна је службено мерити при самој предаји на возидбу. Тарифом ће се прописати каква ће се такса за то наплаћивати. Кад пошиљалац изречно затражи, железница је дужна премерити и пребројати дењкове робе у колским товарима, по такси која буде тарифом утврђена, ако се то уопште може извршити, према врсти робе и средствима за мерење којима станица располаже, и ако се због тога не би послатак дуго задржавао.

4. Пошиљачу стоји до воље да буде присутан при мерењу послатка и бројању дењкова. Кад је железница послатак већ службено премерила и дењкове пребројала, а пошиљалац затражи да се то поново изврши у његовом присуству пре утоваривања, железница има право наплатити таксу за мерење и бројање. Исто тако има железница право наплатити таксу за мерење, ако пошиљалац није никако ни ставио тежину у товарном листу, што се сматра као да је нарочито тражио мерење.

5. За доказ да је роба мерена, отправна станица удариће на товарном листу жиг мерења.

6. Кад је пошиљалац према тарифским прописима дужан неку робу сам товарити, не сме кола оптеретити преко њихове товарне снаге, обележене на самим колима. Изузетно ће се допустити да се кола оптерете највише до 5% преко њихове товарне снаге, обележене на колима.

7. Ко у товарном листу лажно означи садржину робе или оптерети кола робом коју је сам товарно преко њихове товарне снаге и допуштеног претега, а мерење није тражио, казниће се по одредбама овог параграфа у корист железница, које су суделовале у преносу робе, без обзира на то да ли ће се наплатити још и разлика у возарини и накнада проузроковане штете, ако би је било.

Казна се неће наплаћивати:

а) кад се неистинито стави тежина робе, коју је према прописима дужна утоварити сама железница;

б) кад се неистинито стави тежина или се кола преоптерете, ако је пошиљалац у товарном листу тражио да железница изврши премер.

в) кад је преоптерећење наступило за време преноса, услед утицаја времена (непогоде), ако пошиљалац докаже да је при утоваривању кола испунио прописе који важе за то.

Казне су ове:

а) кад се под лажним или недовољним означањем у товарном листу предаду железници предмети искључени од возидбе (§ 48. под А) или они који се примају на возидбу под извесним погодбама (§ 48. под Б), или кад се за ове последње предмете занемаре мере опрезности изложене у прилогу I; у свима тим случајевима наплатиће се у име казне, за сваки килограм бруто тежине целог послатка по 15 динара, незаокружујући тежину;

б) у свима другим случајевима, кад се неистинито стави садржина, наплатиће се у име казне двострука разлика возарине од отправне до упутне станице:

в) кад се неистинито стави мања тежина, наплатиће се у име казне двострука разлика (окраћена возарина) од отправне до упутне станице;

г) кад се кола, која је пошљалац сам натоварио, преоптерете и преко 5⁰/₀ њихове товарне снаге, а мерење није тражено, наплатиће се на име казне шест пута окраћена возарина од отправне до упутне станице. Ако се уједно неистинито стави мања тежина, онда ће се наплатити казна за мање стављену тежину, а поред тога и казна за оптерећење кола преко допуштене границе.

§ 52.

Примање робе до могућег отправљања

1. Железница је дужна примати робу на возидбу само ако је може одмах и отправити.

2. Али робу, која јој се донесе на возидбу, а коју она не би могла одмах отправити, дужна је железница примити привремено на чување, уз потврду пријама, у колико буде за то имала места; али с оградом да ће робу тек онда стварно примити на возидбу и отправни жиг ударити на товарни лист, кад је узмогне отправити. Пошљалац је тада дужан дати изјаву на товарном листу: да пристаје да му роба остане на лежишту до могућег отправљања. Железница у томе случају, и док се возарински уговор не закључи, одговара као чувар, коме је роба поверена на чување и има право наплаћивати за то лежарину.

3. У времену великог нагомилања робе, железница може, по одобрењу надзорне власти, примати робу у колским товарима и пре но што је узмогне отправити, и уговорити с пошљаоцем да се предајни рок рачуна од дана када се роба стварно

отправи. У таквом случају даће пошиљалац на товарном листу изјаву о своме пристанку, коју ће преписати и на дупликату товарног листа. Железница је дужна ударити на товарни лист по други пут жиг оног дана, када робу отправи и о дану отправљања одмах известити пошиљалоца.

§ 53.

Доношење робе на возидбу и отправљање

1. Роба се мора донети на возидбу за време службених часова, које одреди железница. Исто тако мора у то време пошиљалац натоварити ону робу, коју је према тарифским прописима дужан сам товарити. Кад се роба по једном товарном листу делимично доноси на возидбу, па пошиљалац одуговлачи предају преко 24 часа, железница има право наплатити на робу коју је примила, лежарину предвиђену тарифом. Исто тако има право наплаћивати лежарину на робу предату са неисправним и непотпуним товарним листом, ако се товарни лист и прилози не доведу у ред у року од 24 часа од када је неисправност примећена.

2. Тарифом прописана лежарина наплаћиваће се и на ону робу, предату на возидбу, за коју се возарина мора плаћати у отправној станици или је у товарном листу означено да се возарина плаћа у напред, али ју пошиљалац није положио у одређеном року. Лежарина ће се наплаћивати од истека овог рока, па за све време док се возарина не положи.

3. Роба се према обрасцу товарног листа отправља као брзовоз или као споровоз.

4. Недељом и празником се обична споровозна роба не прима на возидбу, нити се издаје примаоцу у месту опредељења. Брзовозна роба прима се и издаје и недељом и празником, али само у часове који су за то одређени и објављени у про-сторијама отправништва или преко новина.

5. Роба се отправља оним редом како је примана на возидбу, осим ако се не би морало од тога правила изузетно одступити у општем интересу, или због каквих несавладљивих сметња у железничком саобраћају.

Противан поступак даје право на накнаду штете, која би отуда произишла.

6. Кола потребна за робу коју пошиљалац сам товари, треба поручити за један одређен дан и натоварити у року који железница буде прописала. Овај ће се рок објавити у отправништву, а по потреби и у новинама.

7. Ако пошиљалац не преда и не натовари робу у прописаном року (тачка 6.), или утовари робу, али преда непотпун и неисправан товарни лист, платиће тарифом прописану колску дангубу. Железница је међутим овлашћена да о трошку пошиљаоца истовари робу из кола и да је на његов трошак и одговорност остави на лежишту. При поруџбини кола положиће се на захтев железнице капара, прописана тарифом.

Ако је железница обећала дати поручена кола, па их не стави на расположење у одређеном року, обавезна је дати пошиљаоцу у име накнаде онолико, колико износи положена капара.

8. Рокови предвиђени у тачки 1. и 7. прекидају се недељом и у празничне дане, као и за време докле траје царинско или трошаринско отправљање, у колико се ово не би одуговлачило кривицом пошиљаоца. Пошиљалац мора доказати колико је трајало ово отправљање.

9. Пошиљалац је одговоран железници за сваку штету учињену за време возидбе робе, коју је сам утоварио, ако је штета проузрокована кривицом његовом или његових људи, услед рђавог товарења или преоптерећења кола. Исто тако одговорни су пошиљалац, односно прималац, за штету коју они или њихови људи учине при то-

варењу и истоваривању робе: на колима, средствима за товарење или на другом ком железничком постројењу.

§ 54.

Закључење возаринског уговора

1. Возарински уговор сматра се као закључен чим отправна станица прими робу с товарним листом на возидбу. Пријам робе на возидбу потврђује отправна станица ударањем станичног жига с датумом на товарни лист.

2. Жиг отправништва удара се одмах пошто се прими сва роба означена у једном товарном листу, и то у присуству пошиљаоца, ако он то буде захтевао.

3. Товарни лист, на који је ударен жиг отправништва, служи као писмени доказ о закључењу возаринског уговора.

4. Међутим, и жигосан товарни лист не може послужити противу железнице као доказ за број и тежину оне робе, коју је пошиљалац, према тарифским прописима или по нарочитом споразуму сам товарио, ако железница није избројала колета и премерила тежину, и то на товарном листу потврдила.

5. Железница је дужна потврдити пријам робе и означити дан пријама на дупликату товарног листа, који пошиљалац подноси заједно с товарним листом. Дупликат товарног листа мора као такав бити обележен. У осталом, сва означања и изјаве у њему морају се у свему слагати с оригиналним товарним листом.

6. Дупликат нема ону вредност, коју има оригинални товарни лист, па ни ону коју има колски лист (коносмент).

§ 55.

Паковање и обележавање робе.

1. Кад роба по својој природи мора бити пакована (имати завој), да се за време преноса не

би оштетила и губила, дужан је да се о томе побрине сам пошиљалац.

2. Ако пошиљалац не испуни ову обавезу, но преда робу на отправаљање без завоја (непаковану), или с недовољним или повређеним завојем, железница има право, ако не одбије пријам робе, захтевати да пошиљалац о тој неисправности завоја стави примедбу у товарном листу. Поред тога мора пошиљалац издати отправној станици, и засебну изјаву о томе, на обрасцу по прилогу IV. Ове обрасце треба да има свака станица.

Они пошиљаоци, који редовно отправаљају робу без завоја или с неисправним завојем, могу по пристанку железнице дати отправној станици једанпут за свагда изјаву о томе, али у товарном листу требе ипак да напишу примедбу о завоју, позивајући се на ту своју изјаву.

3. Пошиљалац носи сам сву одговорност за робу која је, на основи његове изјаве, примљена на возидбу без завоја или с непотпуним завојем, као и за такве неисправности завоја, које се споља не могу приметити. Он јамчи железници и за штету која отуда буде произишла. Ако пошиљалац није дао такву изјаву, онда он може бити одговоран за неисправност завоја, која се може споља приметити, само у случају кад се докаже да је то учинио у злој намери.

4. Денчану робу дужан је пошиљалац обележити споља јасним и трајним знацима, да би се избегла свака промена. Ти се знаци морају потпуно подударати са знацима заведеним у товарни лист.

5. Железница има право захтевати од пошиљаоца да на колетима денчане робе, поред осталих знакова, стави и име упутне станице, ако се то може лако учинити. Она може одбити пријам денчане робе, која нема никакве знаке или их има, али су непотпуни.

§ 56.

Отправљање робе у покривеним или отвореним колима

1. У колико не би било противно одредбама ове уредбе и царинским, трошаринским и полицијским прописима, или не би сметали узроци који леже у природи железничког саобраћаја, пошиљалац може захтевати писменом изјивом у товарном листу:

а) да се отпрати у покривеним колима она роба, која се према тарифским прописима иначе отправља у отвореним колима;

б) да се отпрати у отвореним колима роба, која се према тарифским прописима иначе отправља у затвореним колима.

2. У првом случају железница има право наплатити поред возарине и нарочиту таксу по тарифи.

3. Тарифом је прописано кад ће се и под којим погодбама дати под кирију покривачи, који би били потребни за покривање робе у отвореним колима, кад то захтевају царински прописи, или их је тражио пошиљалац у товарном листу.

§ 57.

Царински, трошарински и полицијски прописи.

1. Пошиљалац је дужан предати уз товарни лист и све остале прилоге (спроводне документе), који су потребни за извршење царинских, трошаринских и полицијских прописа, пре но што се роба изда примаоцу. Пошиљалац јамчи железници за све последице и штете које би она поднела због тога што није било ових прилога, или што су поднесени прилози неисправни и непотпуни, у колико за то не би било кривице до саме железнице.

2. Железница није дужна испитивати да ли су поднесени прилози потпуно на броју и исправни.

3. Царинско, трошаринско и полицијско посредовање вршиће сама железница за све време

док је роба на путу. Она може овај посао на своју одговорност уступити и коме приватном посреднику, или га сама вршити и за то ће наплаћивати таксу по тарифи. У оба ова случаја железница прима на се дужност коју има и сваки други јаван посредник.

4. Онај који има право располагати робом може сам лично присуствовати царинском посредовању, или означити у товарном листу свог пуномоћника, који ће давати потребна објашњења о примени царинске тарифе и стављати примедбе. Овоме се тиме не даје право да робу подигне, нити да сам сврши царинско посредовање.

5. Кад пошиљалац пропише у товарном листу такав начин царинског или трошаринског посредовања, који се код његовог послатка не може применити, железница ће извршити посредовање онако, како мисли да је за пошиљалоца најкорисније, и о томе ће га извести.

6. Кад роба приспе у упутну станицу, прималац има право и дужност сам извршити царинско и трошаринско посредовање, ако у товарном листу није друкчије наређено.

7. Ако пошиљалац изјави да се царинско посредовање изврши у некој уступној станици, од које је царинарница удаљена, онда ће железница оценити: да ли треба робу пренети колима у царинарницу или ће се царињење извршити на станици. У оба ће се случаја трошкови ставити на терет робе.

8. Пошиљалац, односно прималац, морају се побринути и о извршењу ветеринарско-полицијских прописа код послатака живих животиња, животињских сировина и отпадака, у колико то њима спада у дужност, према наредбама власти и санитарским прописима.

9. Роба на којој је царински затвор повређен или непотпун неће се примити на отправање.

§ 58.

Рачунање возарине

1. Возарина се израчунава на основи тарифа које су у важности (§ 7.).

2. Ништа се не сме у корист железнице више наплатити сем возарине и осталих споредних такса, које су тарифом прописане. Али железница има право ставити на терет робе и наплатити своје издатке учињене у готовом: на име дажбина за извоз, увоз и провоз робе, трошкова за пренос робе (ношевину), ако исти нису већ унесени у тарифске ставове, као и на име издатака за оправке на колетима, кад је то било потребно ради очувања робе услед рђавог стања завоја или природе саме робе.

4. Ове издатке треба тачно назначити на товарном листу и уз њега приложити и правдујуће доказе.

5. Железница ће наплаћивати нарочиту таксу, прописану тарифом или објављену у отпрашћштву, кад она сама врши: превоз робе од куће пошиљаоачеве, истоваривање из лађе, довоз у примаоачев стан или на које друго место (у стоваришта, царинске магацине и прегледаонице, на пристаништа и т. д.). Возари који врше ове послове морају имати код себе тарифу и на захтев је показати.

§ 59.

Плаћање возарине

1. Возарина се плаћа при предаји робе на возидбу; кад се то не учини, сматра се да је упућена на наплату од примаоца робе.

Отправна станица дужна је при издавању дупликата товарног листа и у њему означити (специфицирати) плаћену возарину.

2. Обавезно је плаћање возарине у отправној станици за ону робу, која се према оцени отправне

станице брзо квари или је од мале вредности, да не може покрити возарину

3. Ако се за неки послатак, за који пошиљалац жели платити возарину у отправној станици, возарина не може тачно израчунати, отправна железница може тражити да јој пошиљалац положи онолики депозит, колико ће отприлике изнети возарина.

4. Погрешна примена тарифе, као и грешке при израчунавању возарине и споредних такса, не треба да штете ни железници нити обавезног платишу. Што је железница мање наплатила, треба јој накнадити, а што је више наплатила, вратиће ономе који на то има право. Али таква потраживања, која проистичу из више или мање наплаћене возаринске таксе, застаревају за годину дана од дана кад је возарина плаћена. У овом случају неће се примењивати одредба тачке 1. §-а 84.

5. Право на возаринске вишке може имати пошиљалац или прималац према томе, који је од њих двојице платио возарину. Али ако ове вишке тражи неко треће лице, дужно је поред осталог поднети и писмено овлашћење од онога коме вишак припада и тиме доказати да је опуномоћено примити вишак. Железница има право тражити да се истинитост потписа на овлашћењу потврди код власти.

Основаност потраживања оваких вишака мора се доказати. У молби треба тачно означити тарифску одредбу, на којој се потраживање оснива и колико се тражи по наособ по сваком товарном листу. Уз таква потраживања дужан је прималац, поред осталих писмених доказа, поднети увек и товарни лист по коме је платио возарину. Кад се вишак тражи за послатке, за које је возарина плаћена у отправној станици, мора се поднети дупликат товарног листа.

§ 60.

Повуке по предаји и повуке унапред

1. Пошиљаоцу је допуштено да оптерети робу повуком по предаји за онолико, колико роба има вредности.

2. Железница може одбити стављање повуке по предаји на ону робу, за коју се возарина плаћа унапред (§ 59. тач. 2.).

3. На стављене повуке по предаји и на повуке унапред наплаћиваће се повучина прописана тарифом. Повучина ће се наплаћивати и на издатке, стављене као повуке унапред, које је железница исплатила у готовом, као и на повуке по предаји, које су услед накнадног наређења пошиљачевог смањене или скинуте. Неће се наплаћивати никаква повучина на претходну возарину, споредне таксе: за товарни лист, за мерење, употребу дизалице, колску дангубу, за товарење, на награду за царинско посредовање и на све остале споредне таксе које буде железница ставила на терет робе, као повуке унапред. Неће се даље наплаћивати повучина на исплаћену царинску таксу за статистику, на повучене таксе за превоз робе железничким возарима и на повуке при прекартиравању послатака.

4. За доказ да је неки послатак оптерећен повуком по предаји служи товарни лист или дупликат товарног листа, на коме је пошиљалац уписао повуку речима, а отправништво ударило станични жиг с датумом. Осим тога, издаваће се на захтев бесплатно и нарочита признаница о стављеној повуци по предаји.

5. Железница није дужна исплатити пошиљаоцу повуку по предаји, пре но што је од примаоца наплати.

6. Ако се неки послатак, који је оптерећен повуком, изда примаоцу пре наплате повуке, железница остаје одговорна пошиљаоцу и обавезна је исплатити му на име накнаде суму, која не

може бити већа од стављене повуке. Али она задржава право да наплату пропуштене повуке тражи накнадно од примаоца.

7. Железница је дужна извести пошиљаоца, чим од примаоца наплати повуку по предаји

8. Повуком у напред може се оптеретити роба кад ова, по оцени чиновника отправне станице, има толику вредност, да у сваком случају може покрити узету повуку.

§ 61.

Рокови предаје за робу

1. Рокови предаје објављиваће се у тарифи, а не смеју бити већи од ових највећих рокова:

а) за брзовозну робу:

1) рок отправљања — 1 дан,

2) рок возидбе за сваких, ма и отпочетих 250 километара — 1 дан;

б) за споровозну робу:

1) рок отправљања — 2 дана,

2) рок возидбе за сваких, ма и отпочетих 250 километара — 2 дана.

2. Кад роба прелази с једне железнице на другу, онда се рок возидбе рачуна за цело одстојање од отправне до упутне станице, док се међутим рок отправљања на целоме путу рачуна само једанпут, ма било и више железница разних управа, преко којих роба прелази.

3. Железнице могу по допуштењу надзорне власти повећати рокове предаје у овим случајевима:

а) о вашарима;

б) у ванредним саобраћајним приликама;

в) кад роба прелази преко воде на којој нема моста или преко неко савезне пруге што везује две железнице, које у возидби суделују; и

г) на споредним железницама од мањег значаја, као и при прелазу на железнице с коло-секом друге ширине.

4. Повећавање рокова треба објавити и из објаве се мора јасно видети да је надзорна власт дала допуштење за то, или ће га дати накнадно. У последњем случају мора се накнадно одобрење објавити у року од 8 дана после прве објаве.

Повећани рокови предаје немају вредност, ако их није одобрила надзорна власт и ако нису прописно објављени.

5. Рок предаје почиње од прве поноћи, по пријаму робе заједно с товарним листом, и одржан је, кад се за време његова трајања роба преда, односно авизира примаоцу или другом овлашћеном лицу, по прописима упутне железнице.

6. За робу упућену „станица рестанте“ и за оне послатке, чији су примаоци изјавили једанпут за свагда да се о приспећу не извештавају, рачуна се да је рок предаје одржан чим је роба приспела у упутну станицу и припремљена за издавање.

8. Засебним прописима одредиће се начин како се има потврдити да је извештај о приспећу робе предат.

9. Код послатака живих животиња продужује се рок предаје за време које је потребно за појење животиња и марвено лекарски преглед.

10. Рок предаје продужује се за оно време, које је потребно за извршење царинских, трошаринских и полицијских прописа, као и за време прекида железничког саобраћаја без кривице железнице, због кога би прекида отправљање и даља возидбе робе били за неко време обустављени.

11. Ако је први дан по пријаму робе на возидбу недеља или празник, онда рок предаје почиње тећи 24 часа касније.

12. Кад последњи дан предајног рока пада у недељу или у празник, онда он код обичне споровозне робе истиче тек првог идућег радног дана.

13. Кад споровозни послатак, коме рок предаје истиче у суботу у поноћ, приспе тога дана после 6 часова увече, онда тај рок и истиче тек у недељу у пола ноћи.

14. Ова два изузетка из тачака 12. и 13. не вреде за брзовозну робу.

15. Изузетне тарифе са спуштеним ценама, код којих су рокови предаје продужени, могу имати вредност само по претходном одобрењу надзорне власти.

16. За живе животиње рачуна се да је рок предаје одржан, кад се пре његова истека кола поставе у упутној станици, ради истоваривања.

§ 62.

Право пошиљаоца на располагање робом

1. Само пошиљалац има право располагати робом и тражити: да робу узме натраг још у отправној станици, да се она задржи у путу или да се изда у упутној или другој некој станици, коме другом лицу, а не примаоцу означеном у товарном листу.

2. Пошиљалац може учинити употребу од тога права само ако уједно с наређењем поднесе и дупликат товарног листа. Ако железница изврши наређење пошиљачево не тражећи од њега да поднесе дупликат товарног листа, она остаје одговорна примаоцу за штету, која би отуда произишла, на случај да је пошиљалац њему уступио дупликат товарнога листа.

3. Железница је дужна примити и извршити само она наређења, која јој пошиљалац преда преко отправне станице.

4. Право пошиљачево да располаже робом престаје, (и ако има у рукама дупликат товарнога листа,) чим се по приспећу робе у упутну станицу товарни лист изда примаоцу, или кад се железници преда тужба, коју би пошиљалац поднео противу ње у смислу §-а 63. Од тога часа

право располагања робом задобија прималац и железница је дужна следовати само његовом наређењу, у противном биће му одговорна за робу.

5. Железница сме одбити или одложити поштиљачево наређење, предвиђено у тачки 1. или га извршити на други начин само онда, ако би се његовим извршењем пореметио редован железнички саобраћај.

6. Наређења предвиђена у тачки 1. овога параграфа морају се издати писмено у форми изјаве на обрасцу прилога V, коју потписује поштиљалац. Исту таку изјаву треба написати и на дупликату товарног листа и поднети отправној станици, која задржава изјаву на обрасцу, а дупликат товарног листа враћа поштиљаоцу.

7. Свако друго наређење поштиљачево, ако није издато на начин како је прописано у предњој тачки, не вреди.

8. Железница има право на накнаду трошкова проузрокованих извршењем поштиљачевих наређења из тачке 1., осим ако ова наређења нису изазвата њеном сопственом кривицом. Ову накнаду одређује тарифа.

9. Железница ће примати од поштиљаоца наређење: да се роба накнадно оптеретити повуком или да се повука смањи, повиси или сасвим напусти, као и наређење о накнадном плаћању возарине, ако поштиљалац поднесе дупликат товарног листа, на коме стоји његово наређење. Оваква се наређења морају увек поднети писмено на обрасцу прилога V.

10. Обрасци за промену намере (прилог V) могу се добити у станицама уз наплату прописане таксе.

§ 63.

Издавање робе. Право примаочево

1. Железница је дужна издати товарни лист и робу у месту опредељења, означеном примаоцу,

пошто овај плати суме означене у товарном листу и потврди пријам.

Роба упућена „станица рестанте“, издаће се примаоцу тек пошто се он довољно легитимише.

2. По приспећу робе на место опредељења прималац је властан да у своје име, било за себе или за рачун другога, употреби наспрам железнице своје право, које проистиче из возаринског уговора, пошто претходно испуни све своје обавезе по томе уговору. А нарочито има право тражити од железнице да му изда товарни лист и робу која је њему упућена. Ово право примаочево престаје, ако је пошиљалац, имајући у рукама дупликат товарнога листа, дао железници противно наређење у смислу §-а 63.

3. Као место где ће се роба издати важи упутна станица, коју је пошиљалац означио у товарном листу.

4. Упутна железница, пре но што преда робу примаоцу, наплатиће сва потраживања основана на возаринском уговору, како за свој рачун, тако и за рачун претходних железница и осталих, који на то имају право. У та потраживања долазе: возарина, споредне таксе, плаћена царина и остали издатци у готовом учињени за време возидбе, повуке по предаји, повуке унапред и остале суме што терете робу. Железница има, за сва ова потраживања, првенствено право наплате од робе, без судске пресуде, као на ручну залогу, све док је роба у њезиним рукама или у рукама трећег лица, које у њезино име ради.

§ 64.

Примаочева обавеза

Примањем товарнога листа и робе прималац се обвезује да плати железници све суме означене на товарном листу, којима је роба оптерећена

§ 65.

Сметње у отправањању

1. Ако се услед неодољиве силе или других непредвиђених случајева привремено обустави отправањање и пренос робе, а она се другим путевима не може превозити, тражиће железница од пошиљаоца даља наређења.

2. Пошиљалац може у томе случају одустати од возаринског уговора, али за то мора платити железници, ако она није за то крива, тарифом прописану накнаду трошкова: за примање робе на возидбу, за лежарину, колску дангубу, па и возарину за онај део пута који је роба већ пропутовала.

3. Кад се при прекиду саобраћаја роба може превозити и којим другим путем, железница има право оценити: да ли је у интересу пошиљачевом да се роба упути овим другим путем или да се задржи и тражи његово наређење.

4. Ако пошиљалац тражи да му се роба врати, дужан је платити по тарифи возарину за повратак.

5. Ако пошиљалац нема у рукама дупликат товарног листа, он не може у накнадном наређењу, предвиђеном овим параграфом, мењати име примаочево, нити упутну станицу, означену у товарном листу.

6. Наређења, која нису издата преко отправне станице, неће се узимати у обзир.

У колико пошиљалац не би издао друго наређење, железница је власна поступити са таквим послатком као са недоставном робом (§ 67.).

§ 66.

Поступак при издавању робе. Рокови за издавање

1. Приспела се роба, према прописима упутне железнице, или односи у стан примаочев, или се прималац само писмено извештава да је послатак приспео. О приспећу робе извештава се прималац о

његовом трошку писмено, преко разносача, поштом или другим којим путем. Извештајем се прималац уједно позива да своју робу подигне у року одређеном тарифом, који треба означити и на извештају.

Извештај о приспећу робе неће се слати оним примаоцима, који су један пут за свагда писмено тражили да се то не чини; а тако исто ни за послатке упућене „станица рестанте“.

За извештај о приспећу робе неће железница наплаћивати никакву таксу.

2. О доласку обичне споровозне робе мора се прималац известити по њезином приспећу, чим буде спремна за издавање. Код брзовозне робе, у колико изванредне прилике не би захтевале дужи рок, мора се прималац известити у року од два часа по њезином приспећу; а кад се роба односи у стан, онда ће се то извршити у року од шест часова по приспећу. У ове се рокове неће рачунати: недељом и празником време од 12 часова у подне, а радним даном од шест часова увече, па до почетка службених часова рада, идућег дана.

3. Где железница нађе за умесно и потребно, може завести да робу њени возари превозе из стана на станицу, или обратно са станице у оближња места, у којима може установити и споредна отпраштва робе. Ови возари важе као железничко особље, по одредби §-а 9.

4. Ако железница није завела службу развожења робе упућене за места до којих не допире железничка пруга, или за станице које нису отворене за робу, дужна је на основи изложених прописа известити примаоца о приспећу робе, или постарати се да се роба однесе на место опредељења, посредовањем кога признатог посредника, или на који други начин, о трошку и на одговорност пошиљаоца; ако он или прималац нису дали никакво наређење о даљем отпрашвању.

5. Примаоци, који би желели своју робу сами преносити или пренос уступити другим возарима, а не железничким, дужни су о томе писмено известити отправништво робе пре но што роба приспе. Ово право може железница у општем интересу саобраћаја, а по одобрењу надзорне власти, ограничити или сасвим закратити.

6. Ако према царинским прописима, или из других разлога мора роба бити истоварена у царинске или трошаринске магацине и сместишта, ово ће извршити железница, па ма прималац задржао право да сам преноси робу; сем ако железница њему уступи превоз.

7. Роба се издаје пошто се наплати возарина са осталим таксама, којима би била оптерећена, и уз потврду пријама. Пријам се потврђује на самоме извештају о приспећу робе и ограничава се на просто признање да је послатак примљен. Од примаоца се не сме тражити нарочита изјава да му је послатак предат у исправном стању и на време. Кад прималац поднесе искупљен товарни лист, ставиће му се роба на расположење ради истоваривања, и то: она роба, коју прималац сам истоварује, поставиће се на колосек приступачан за истоваривање, а остала роба у магацин.

Прималац нема право отварати дењкове и кола и узимати огледе, пре но што искупи товарни лист.

8. Прималац је овлашћен да приликом примања робе у упутној станици тражи да се роба поновно премери, у његовом присуству. Железница се мора одазвати овоме захтеву за денчану робу, а за робу у колским товарима, само ако на станици има за то удешених средстава. Кад у упутној станици нема подесних средстава за мерење робе у колским товарима, пошљалац може захтевати да се роба премери на мерилима најближе станице, где их буде било. Ово ће се

извршити у присуству једног опуномоћеног железничког службеника.

Ако се овим мерењем нађе да је тежина означена у товарном листу потпуна, платиће прималац трошкове за мерење или таксу предвиђену тарифом, као и накнаду трошкова, ако је за то био изаслан нарочити пуномоћник железнице. Напротив, ако се нађе мањак у тежини, за који има да одговара железница, а није га пре тога признавала, она ће платити примаоцу учињени трошак око поновног мерења.

9. Роба, коју према тарифским прописима истоварује железница, мора се однети са станице за време часова одређених за рад, а у року бесплатне лежарине, која је тарифом прописана. Тај рок не може бити краћи од 24 часа, рачунајући од часа кад је примаоцу послат, односно предат извештај о приспећу робе.

10. Рокови за истоваривање и одношење оне робе коју прималац, према тарифским прописима, сам истоварује, одредиће свака железница нарочитим прописима. Ако су ти рокови једнаки за све њене пруге, биће унесени у тарифу; у противном, објавиће се у свакој станици нарочитом објавом, а по потреби и преко новина. Кад је извештај о приспећу робе послат примаоцу поштом, онда треба ове рокове рачунати најраније на три часа после предаје извештаја пошти, ако прописима упутне железнице није друкчије наређено.

11. За послатке упућене „станица ресторате“, као и за послатке оних прималаца, који су један пут за свагда писмено тражили да се о приспећу не извештавају, рокови наведени у тачкама 9. и 10. почињу тећи одмах по приспећу робе у упутну станицу.

12. Недеља и празнични дани неће се урачунати у ове рокове. Рокови утврђени за истоваривање (тач. 10.) продужују се још за време

које је потребно ради извршења царинских и трошаринских прописа, изузимајући случајеве кад пошиљалац или прималац овај посао намерно одуговлаче. Прималац је дужан поднети доказе о томе: колико му је времена било потребно за извршење царинских и трошаринских прописа.

13. Кад се роба не подигне са станице у одређеном року, платиће се лежарина или колска дангуба, по тарифским прописима. Железница је у том случају овлашћена да на штету и о трошку примаоца истовари робу, коју би он према тарифским прописима био дужан сам истоварити.

14. Железница пак дужна је накнадити примаоцу доказане трошкове, који би произишли услед тога што није била у стању издати робу, или поставити кола за истоваривање, најдаље на један час по доласку примаоца на станицу ради подизања робе, пошто му је предат извештај о њеном приспећу.

15. Живе житотиње издају се примаоцу у упутној станици по приспећу, пошто искупи товарни лист и потврди пријам. Оне се морају истоварити и одгонити са станице најкасније на два часа по пристављању кола ради истоваривања, а по истеку времена које би било потребно за извршење царинских и трошаринских прописа. После тога времена железница је власна предати животиње некоме на чување, о трошку и на одговорност пошиљалоца, или ако остану у колима или железничким оборима, да наплати колску дангубу, односно оборину, по тарифи.

16. Ако услед великог нагомилања робе наступи опасност да се поремети редован саобраћај, железница може у смислу тачке 3. §-а 61. повећати стопу лежарине и колску дангубу, па ако и те мере не буду довољне, скратити још и рокове истоваривања и смањити рокове бесплатне лежарине, за све време док траје нагомилавање робе.

Сметње при издавању робе

1. Упутна је станица дужна известити пошиљаоца, преко отправне станице, чим се по ави каква сметња у издавању робе, на пример: кад прималац неће да прими робу или је не подигне на време, или се роба из других каквих узрока не може издати. Железница на сме ни у ком случају вратити робу без изречног наређења пошиљачевог.

2. Овакву робу, која није могла бити уредно издата, примиће железница на стовариште о трошку и на одговорност пошиљаоца. Међутим, ако нађе за умесно може робу, по наплати возарине и повуке, предати коме јавном сместишту или признатом посреднику, о трошку и на одговорност пошиљаоца, кога треба о томе одмах известити.

3. По истеку бесплатне лежарине, а најдаље у року од 8 дана, треба известити пошиљаоца, ако прималац у томе року не искупи товарни лист.

4. Роба се може накнадно издати примаоцу који ју није хтео одмах подићи, све дотле док не приспе противно наређење од пошиљаоца. О таквом накнадном издавању робе треба пошиљаоца одмах известити преко отправне станице.

5. Железница је овлашћена:

а) да ону робу, која није подигнута из узрока поменутих у тачки 1. одмах прода, ако је подложна брзом квару, или ако се, према месним приликама, не може оставити у какво сместиште, нити издати коме признатом посреднику;

б) да прода како за најбоље нађе, без икаквих формалности, сву ону робу коју није хтео прималац подићи, нити пошиљалац натраг примити у року од четири недеље, по истеку бесплатне лежарине. Она је може продати и пре тога рока, па и одмах, кад роба услед дужег лежања губи своју вредност или су трошкови и лежарина то-

лико нарасли, да их вредност робе неће моћи покрити. О продаји треба по могућности извести пошиљаоца, коме ће се, по одбитку свију трошкова, ставити на расположење остатак новца добивеног продајом.

Код робе која је подложна брзом квару, ако наступи опасност да ће се покварити, може се одустати од извештавања пошиљаоца.

§ 68.

Констатовање губитака, мањака и оштете робе

1. У свима случајевима, кад се роба сва, или неки део њезин изгуби или општети, железничке управе дужне су одмах предузети истрагу и написмено утврдити стање ствари, па о томе увек извести отправну станицу.

2. Ако железница нађе или посумња да је роба оштећена или у мањку, или то тврди онај који има право њом располагати, она ће одмах утврдити протоколом увиђаја: у каквом је стању роба, колики је мањак и штета, а по могућности навешће и узроке због којих је роба повређена или оштећена, као и време кад је се то могло догодити.

3. Утврђивање мањака и штете на роби извршиће се у присуству два непристрасна сведока; ако је потребно, позваће се и вештаци, а по могућности и лице које има право да њом располаже.

4. Осим тога, оштећени има право тражити да се судским путем утврди стање у коме је роба.

§ 69.

Право потраживања — рекламације

1. Право потраживања од железнице, које проистиче из возаринског уговора, има само онај који по праву располаже робом.

2. Све док се товарни лист не изда примаоцу, право на подизање жалбе припада искључиво

пошиљаоцу; а кад се товарни лист изда примаоцу, то право прелази на њега.

3. Уз потраживање накнаде штете без посредовања суда (рекламације), за изгубљену и оштећену робу и за прекорачење предајног рока, треба приложити товарни лист, ако је већ издат примаоцу, а поред тога и рачун о вредности изгубљене или оштећене робе.

4. Железнице ће таква потраживања испитати и по њима доносити одлуку у што могуће краћем року, па жалиоце известити о својој одлуци.

5. Ако пошиљалац неузмогне показати дупликат товарног листа, моћи ће поднети своје потраживање само са пристанком примаоца; сем ако би поднео доказ да је прималац одбио пријам робе.

6. Кад жалбу подноси неко треће лице, потребно је да, осим означених прилога, поднесе уз жалбу још и писмену изјаву (пренос права), којом га сопственик права овлашћује да може примити накнаду штете. На захтев железнице мора се потпис на изјави о преносу права оверити; ову изјаву задржава железница.

§ 70.

Међусобно јамчење железница за извршење возаринског уговора

1. Она железница, која је примила робу с товарним листом на возидбу, јамчи за тачно извршење преноса не само на својој прузи, већ и на пругама осталих железница, све док се роба не изда.

2. Свака даља железница, која по реду суделује при превозу робе, ступа у возарински уговор самим тим што је примила робу с првобитним товарним листом, и прима сама на се обавезу: да ће превоз робе извршити по садржини товарног листа.

3. Али тужбе за потраживања, која проистичу из возаринског уговора, могу се поднети

било противу отправне железнице, било противу оне, која је последња примила робу са товарним листом, или оне на којој се штета догодила. Овим се не крњи право железница да међусобом траже накнаду једна од друге.

4. Кад се поднесе тужба противу једне железнице, губи се право подизања тужбе противу осталих.

§ 71.

Јамчење железнице за мањеке у тежини, губитак или оштету робе

1. На основи ближих одредаба, изложених у идућим параграфима, железница јамчи од пријама робе на возидбу, па до издавања: за мањеке у тежини и за изгубљену или повређену робу, ако не буде могла доказати да се штета догодила кривицом лица које има право располагања робом, или услед каквог његовог наређења, за које се не може кривити железница; као и ако штета није проузрокована недољивом силом, или је настала услед природе саме робе, нарочито услед унутрашњег кварења, цурења, ветрења и сасушивања.

2. По приспећу робе у упутну станицу, сматра се као да је издата самоме примаоцу, када се по прописима ове уредбе преда у сместиште, царински магацин или коме признатом посреднику.

3. Ако је роба према товарном листу упућена за неко место, које је удаљено од железничке пруге, онда железница јамчи за робу по одредбама ове уредбе само до упутне железничке станице, а за даљи пренос брине се и одговара посредник.

4. Међутим, за послатке упућене за места поред железничке пруге, до којих је железница завела службу развођења робе (§ 66. тачка 3.), одговорност њена, као возиоца, простире се на цео пут.

5. Ако је пошиљалац означио у товарном листу да се роба изда у коме месту на железничкој прузи или да ту остане да лежи, сматра се да је возидба предузета само до тога места, и одговорност железнице престаје, чим се роба ту изда, ма у товарном листу, поред упутне железничке станице, било означено и које друго место удаљено од железничке пруге.

§ 72.

Ограничење јамчења у нарочитим случајевима

Железница не јамчи:

а) за штету на оној роби, која се према тарифским прописима или по погодби с пошиљаоцем отправља у отвореним колима, — ако је штета проузрокована тиме, што је роба вожена у отвореним колима;

б) за штету на роби, која је према изјави пошиљаоца у товарном листу (§ 55.) примљена на возидбу без завоја (нецакована), или с недовољним или повређеним завојем, а према својој природи треба да је у завоју, који би је сачувао од губитка или повреде, — ако су се губитак или повреда догодили због тог недостатка;

в) за штету учињену при товарењу и истоваривању, или услед рђавог товарења оне робе, коју према тарифским прописима или нарочитом споразуму товари и истоварује пошиљалац, односно прималац;

г) за штету код живих животиња, ако се догодила искакањем, падом, ударом, угушењем или другим којим узроком при утоваривању истоваривању, за време вожње или при задржавању у станицама;

д) за штету код живих животиња, и других послатака, за које је пошиљалац, према тарифским прописима или нарочитом споразуму, дужан био дати пратиоце, па то није учинио, — ако је штета такве природе да се могла отклонити да је било пратиоца;

ђ) за штету на таквој роби, која је по својој природи и своме саставу изложена опасности да претрпи губитак у тежини или квар, нарочито: да се изломи, зарђа, поквари, јако цури, сасуши или растура. За штету код оваке робе железница не одговара, нарочито у овим случајевима:

(1) код опасних материја уопште, као што су: сумпорна киселина, ђезап и други нагризајући и лако запаљиви предмети;

(2) за повреде ствари које се лако ломе, као што су: намештај, крто ливено гвожђе, стакло, празни или пуни земљани судови, боце, стаклени балони, шећер у главама без завоја и т. д.;

(3) за квар, распадање, течности и других предмета, који лако ускисну, труле или не подносе мраз и топлоту;

(4) за рђање металне робе; и

(5) за мањак у тежини код живе и усољене рибе, острица, јужног воћа и друге сличне робе.

2. Ако железница на изречан захтев пошаљоца да своје покриваче, њено јамчење због тога неће бити веће, па ни за робу која се иначе према тарифским прописима вози у затвореним колима. Јамчење остаје исто као и кад се роба отправља у отвореним колима.

3. Кад се нека роба кроз завоје растура, праши, сматра се исто тако, као да се јако губи цурењем и сасушивањем.

4. Кад год се штета код оваких послатака могла, према приликама, догодити којим од узрока поменутих у овоме параграфу, сматраће се да се она заиста због тога и догодила, докле се год не докаже противно.

5. Железница се по одредбама овога параграфа не може ослободити одговорности, ако се докаже да се штета догодила њеном кривицом, или кривицом њенога особља.

§ 73.

Ограничење јамчења за мањке у тежини

1. Код оне робе, која за време возидбе по својој природној особини губи у тежини, железница не одговара за мањак у тежини докле год он није већи од допуштеног процента за редован губитак у тежини.

2. Овај допуштени губитак у тежини износи 2% за све течности, влажну робу и за ову суву робу:

- дрво за бојење, стругано или млевено;
- коре,
- корење,
- слатко дрвце,
- крижан дуван,
- свеж дуван у листу.
- масну робу,
- сапун и чврста уља.
- свеже воће,
- вуну овчју,
- коже неурађене,
- отпатке од кожа,
- суво воће,
- рогове и папоњке,
- кости, целе или млевене
- суву рибу,
- хмељ и
- свеж кит (лепак).

3. За сву осталу робу, која по својој природној особини губи од тежине, допуштени проценат губитка у тежини износи 1% .

4. Али железница не јамчи ни за веће губитке у тежини у случајевима из тачке б) §-а 72.

5. Утврђени проценат губитка у тежини код послатака који се састоје из више комада, рачунаће се за сваки комад понаособ. Исто ће се тако поступати и код осталих послатака, кад се може тежина изнаћи посебице за сваки комад.

6. Ово ограничење јамчења за редован губитак у тежини не вреди, кад се докаже да је мањак у тежини произишао другим којим поводом, а не услед природе саме робе, или кад допуштени проценат мањка не одговара природи робе или осталим приликама.

7. Кад робе сасвим нестане, неће се одбијати проценат за редован губитак у тежини.

§ 74.

Претпоставка о губитку робе

Онај који има право жалбе може без икаквих других доказа сматрати да је роба изгубљена, ако му се она не изда за 30 дана по истеку рока предаје (§ 61.)

§ 75.

Величина накнаде штете за изгубљену робу

Накнада, коју према одредбама претходних параграфа мора железница платити у случају потпуног или делимичног губитка робе, рачунаће се по општој трговачкој цени, а ако ње не буде, према обичној вредности, коју је роба исте врсте и каквоће имала на месту отправљања и у времену предаје на возидбу. Поред те накнаде враћа се још царина, возарина и остали трошкови исплаћени у готовом новцу.

§ 76.

Ограничење величине накнаде штете, тарифом

1. Железнице могу у изузетним и специјалним тарифама са спуштеним возаринским ставовима, прописати највећу накнаду штете за мањке у тежини, губитке и повреду робе, под погодбом: да возарина по овим спуштеним тарифама за цео пут буде мања од укупне возарине, рачунате према локалним тарифама сваке поједине железнице, и да се та највећа накнада штете примењује на целу дужину пута.

2. Даље, могу железнице тарифом прописати највећу накнаду штете у случају губитка или оштете скупочених предмета: новца, хартија од вредности и вештачких израђевина (§ 48. тач. 2.)

3. За случајеве у којима се мора платити накнада целе штете испореди § 82.

§ 77.

Проналазак загубљене робе

1. При пријаму накнаде за изгубљену робу прималац може у признаници изјавити да задржава право на робу, и тражити од железнице да га одмах извести, ако се роба буде пронашла за време од четири месеца по истеку предајног рока.

2. Кад се роба после исплате накнаде пронађе, прималац накнаде има право тражити, у року од 30 дана по добивеном извештају, да му се пронађена роба изда без икаквих трошкова у отправној или упутној станици, означеној на товарном листу, а он је дужан вратити железници накнаду примљену у новцу.

3. Ако при примању накнаде прималац не изјави да задржава право на робу, или кад по пријаму извештаја о проналаску робе ништа не нареди у року од 30 дана (тач. 2.), или најзад кад се роба пронађе тек пошто истеку четири месеца, онда је железница власна располагати пронађеном робом, како она за нужно нађе.

§ 78.

Накнада за оштећену робу

Ако се роба оштети, железница накнађује целу смањену вредност робе, према одредби §-а 75. Ако је за робу, која је отправљена по специјалним или изузетним тарифама по одредби §-а 76., прописана највећа накнада, онда се накнада штете смањује у тој сразмери. (Испореди и § 82.)

§ 79.

Обезбеђење уредне предаје

1. Кад је стављено обезбеђење, онда се плаћа ономе који на то има право, у име накнаде за мањак у тежини, за изгубљену или повређену робу, поред накнаде одређене у §§ 75. и 78. још и даља накнада до суме стављеног обезбеђења. Потраживач мора поднети доказ о постојању, као и о величини претрпљене штете.

2. Сума стављеног обезбеђења мора бити уписана речима у товарном листу, на одређеном месту.

3. Провизион за стављено обезбеђење рачуна се од 10 на 10 динара обезбеђене суме и на сваких 10 километара одстојања, али не сме прећи 0,25 динара од једног километра и од сваких 1000 динара обезбеђене суме. Овај се провизион заокружује од 5 на 5 пара навише, и урачунаће се као и остале таксе тако, да се код плаћених послатака наплаћује од пошиљаоца, а код неплаћених од примаоца робе.

Најмања такса која се има наплатити у име провизиона износи 50 пара за цело одстојање.

4. Не прима се обезбеђење за робу специјалних и изузетних тарифа, за коју је железница по дредби §-а 76. прописала највећу накнаду, за случај губитка, мањка или повреде.

§ 80.

Јамчење за прекорачење предајног рока

1. Железница јамчи за штету проузроковану прекорачењем предајног рока (§ 61.), ако не може доказати да је закашњење произишло услед каквог догађаја, који она није проузроковала нити га је могла отклонити.

Предајни рок рачуна се за цео пут и према томе нема места жалби због прекорачења рока само на извесном делу пруге, ако тиме није уједно прекорачен и целокупан рок предаје.

§ 81.

Величина накнаде за прекорачење предајног рока

1. Кад је прекорачен предајни рок могу се, и без подношоња доказа да је услед тога претрпљена каква штета, тражити ове накнаде:

један десети део ($\frac{1}{10}$) возарине, ако закашњење износи до једног десетог дела ($\frac{1}{10}$) предајног рока, закључно;

две десетине ($\frac{2}{10}$) возарине, ако закашњење износи до две десетине ($\frac{2}{10}$) предајног рока, закључно;

три десетине ($\frac{3}{10}$) возарине, ако закашњење износи до три десетине ($\frac{3}{10}$) предајног рока, закључно;

четири десетине ($\frac{4}{10}$) возарине, ако закашњење износи до четири десетине ($\frac{4}{10}$) предајног рока, закључно;

половина возарине за свако веће прекорачење предајног рока.

2. Ако се поднесе доказ о претрпљеној штети због прекорачења предајног рока, може се тражити накнада, која не може бити већа од целокупне возарине.

3. Кад је стављено обезбеђење, онда се без доказивања претрпљене штете, могу тражити ове накнаде:

две десетине ($\frac{2}{10}$) возарине, ако закашњење износи до једног десетог дела ($\frac{1}{10}$) предајног рока, закључно;

четири десетине ($\frac{4}{10}$) возарине, ако закашњење износи до две десетине ($\frac{2}{10}$) предајног рока, закључно;

шест десетина ($\frac{6}{10}$) возарине, ако закашњење износи до три десетине ($\frac{3}{10}$) предајног рока, закључно;

осам десетина ($\frac{8}{10}$) возарине, ако закашњење износи до четири десетине ($\frac{4}{10}$) предајног рока, закључно;

цела возарина, за свако веће прекорачење рока.

4. Кад се поднесе доказ о штети, онда се може тражити накнада у износу претрпљене штете. У оба случаја не може накнада бити већа од стављеног обезбеђења.

§ 82.

Накнада за штету учињену злонамерно или крајњим небрежењем

У свима случајевима, кад се докаже да је штета учињена злонамерно или услед крајње небрежљивости железнице, може се тражити накнада целе штете.

§ 83.

Ослобођење од јамчења

Железница је ослобођена сваког јамчења, које проистиче из возаринског уговора, за предмете искључене од возидбе или који се примају под извесним погодбама, ако се ти предмети предаду на возидбу под лажним или нетачним означањем, или ако пошиљалац није испунио прописе безбедности, који су за њих предвиђени.

§ 84.

Престанак јамчења

1. Пошто се плати возарина и остали трошкови који терете робу и роба прими, престаје свако јамчење железнице, које проистиче из возаринског уговора.

2. Али се железница ни после тога не разрешава јамчења за накнаду штете у овим случајевима:

а) ако овлашћени потраживалац (рекламант) докаже да је штета учињена злонамерно или крајњим небрежењем железнице (§ 82.);

б) ако се због закашњења рока поднесе жалба против које железничке управе у смислу

тачке 3. §-а 70., најдаље у року од 4 дана, не-
рачунајући у тај рок дан када је роба примљена;

в) ако је утврђен недостатак по одредби §-а
69., пре но што је роба издата примаоцу, или
се докаже да је кривицом железнице пропуштено
да се то учини; и

г) ако се накнадно, пошто је роба већ из-
дата примаоцу, утврди какав недостатак, који
се при пријаму није могао споља приметити. Али
да би се задржало право на накнаду штете треба
у томе случају испунити ове погодбе: чим се
недостатак примети, а најдаље у року од 7 дана
по пријаму робе, треба се писмено обратити же-
лезници или месној власти да недостатак утврди
по пропису §-а 68., а уједно поднети доказ да
се штета догодила у времену од предаје робе
на возидбу, па до њеног издавања.

Ова одредба неће се примењивати, ако је
било могућности да прималац утврди стање робе
у упутној станици, и ако је железница изјавила
пристанак да то учини.

3. Примаоцу стоји до воље да и после при-
јама товарног листа и исплате возарине одлаже
пријам робе све дотле, док се по његовом захтеву
не утврди: да ли постоје недостатци које он на-
води. Изјаве при пријаму робе о задржавању
права потраживања немају вредности, ако нису
учињене по пристанку железнице. Овај пристанак
мора железница дати писмено.

4. Кад при издавању каквог послатка, који
се састоји из више предмета, недостају поједини
предмети, прималац може на извештају о приспећу
робе изјавити које предмете поименце није примио.

5. Сва потраживања накнаде наведена у овом
параграфу морају се поднети писмено.

6. Кад се прима послатак, који је приспео
непотпун, имају се увек платити све таксе озна-
чене у товарном листу, задржавајући право на
прописане накнаде.

§ 85.

Застаревање права потраживања

1. Право на накнаду штете за изгубљену или оштећену робу, за недостатак у тежини или прекорачење предајног рока, застарева за годину дана, а за случај из тачке а) §-а 84. за три године; осим ако право на накнаду није утврђено признањем саме железнице, поравнањем или судском пресудом.

2. Застарелост почиње тећи: код оштете робе или недостатка у тежини од дана издавања робе; а кад губитка целог послатка и код закашњења предаје, од дана кад је истекао предајни рок.

3. Застарелост се прекида од дана када се железници поднесе писмено потраживање, па док се по потраживању не донесе одлука. Ако потраживање буде одбијено, застарелост почиње поново тећи од дана кад се одлука на писмено саопшти жалиоцу и кад му се врате прилози, који су били приложени уз преставку. Жалбе поднесене после тога железници или њеној претпостављеној власти, не прекидају застарелост.

4. Право потраживања, које је по одредби овога параграфа застарело, или за које је по пропису §-а 84. престало јамчење железнице, не може се никојим путем више обновити.

ПРОПИСИ

О

предметима који се примају на возидбу под извесним
погодбама*)

(Ови су предмети искључени од возидбе као брзовозна роба)

I.

(1) *Железничке сигналне пуцаљке* (петарде) морају бити чврсто спаковане у крижотине од хартије, струготине од дрвета, гипс или на који други начин, тако да се не додирују међу собом, па ни с другим предметима. Сандук за паковање треба да је од јаких дасака, дебелих најмање 26 милиметара и добро састављених жљебовима и завртњима. Овај се сандук умеће у други, добро састављен сандук; спољни сандук не сме имати већу запремину од 0,06 кубног метра.

(2) Пуцаљке се примају на возидбу само ако на товарном листу има службена потврда да су паковане по пропису.

II.

Капеле за ватрено оружје и за гранате, запалачи што не распрскавају и чауре (за патроне) са капслом, морају се брижљиво паковати у јаке сандуке или бурад, а на сваком колету мора ста-

*) Гледај азбучни списак на крају овога прилога.

јати натпис који тачно означава садржину. (За распрскавајуће запаљаче, гледај прописе под XXXV б.)

III.

(1) *Палидрвца и друге жижице* (као: воштане жижице, вештачки труд, итд). морају бити паковани у кутије од јаког гвозденог лима или у добро састављене дрвене сандуке, који не смеју бити већи од 1,2 кубног метра и морају се потпуно испунити овим предметима. На сваком дрвеном сандуку треба споља јасно означити садржину.

(2) Код палидрваца која су начињена од мешавине жутог фосфора и калиум хлората не сме запаљива смеса, хемиски сува, садржавати више од 10 процената жутог фосфора; ни 40 процената калиум хлората. Уза сваки такав послатак мора се приложити уверење фабрике, којим тврди да је при изради палидрваца ова мера одржана.

IV.

Безопасни запаљачи, т.ј. такви фитиљи који се састоје из танког честог црева, са незнатном количином барута, подлеже прописима изложеним под III (1. став); за остале запаљаче гледај под (5) у XXXVa.

V.

Бухерове кутије за гашење пожара, у лиманим чаурама, примају се на возидбу само у малим сандуцима до највише 10 килограма, који су изнутра облепљени хартијом и уметнути у веће сандуке, исто тако изнутра облепљене хартијом.

VI.

(1) *Обични* (жути или бели) *фосфор* мора лежати у води, у добро залемљеним лиманим ку-

тијама, које садрже највише 30 килограма. Кутије треба чврсто спаковати у јаке сандуке, који морају имати две јаке дршке за ношење и не смеју бити тежи од 100 килограма. Споља их треба обележити натписом: „обичан жути (бели) фосфор“ и „горе“, да сандук не би био превртан.

(2) *Аморфни* (црвени) *фосфор* треба паковати у добро залемљене лимане кутије, које се слажу у јаке сандуке, испуњавајући празнине струготинама од дрвета. Сандуци не смеју бити тежи од 90 килограма, а споља морају имати натпис: „црвени фосфор“. Под истим погодбама отправља се и *фосфор-калцијум*, а на сандук треба ставити натпис да је у њему фосфор калцијум.

VII.

(1) *Сиров, некристалисан сумпорни натријум* прима се на возидбу само у добро затвореним лиманим судовима; а *пречишћен* (рафинисан) *кристалисан сумпорни натријум* само у бурадима и другим судовима, који не пропуштају воду.

(2) *Употребљена маса за чишћење светлећег гаса*, која садржи гвожђа и мангана, ако се не преда на возидбу у добро затвореним лиманим судовима, отправљаће се само у нарочитим затвореним гвозденим вагонима.

Пошиљалац и прималац дужни су се сами старати о товарењу и истоваривању.

(3) Под истим погодбама, које вреде за сумпорни натријум сиров и некристалисан, прима се на возидбу и *натрон-кокс*, који се добија као споредан продукт при справљању уља од катрана.

VIII.

Целоидин, сапунаст препарат, који се добија непотпуним испаравањем алкохола из колодијума; и који се у главном састоји из колодијум

памука, прима се на возидбу само ако су целоидинске плоче, свака за себе, тако спаковане, да се никако не могу исушити.

VIII а.

(1) *Сумпорни етар* прима се на возидбу само под овим погодбама :

1. у добро затвореним бурадима од јаког, добро занитованог или завареног гвозденог лима, која садрже највише 500 килограма; или
2. у херметично затвореним металним или стакленим судовима са бруто тежином највише до 60 килограма, који морају бити овако паковани :

а) кад се више судова саставе заједно у једно колето, онда морају бити смештени у јаке дрвене сандуке и добро спаковани у сламу, сено, мекиње, струготине од дрвета, суву (инфузоријску) земљу или други растресити материјал;

б) кад се поједини судови предају на возидбу засебно, треба их сместити у јаке котарице или ведрице са дршкама за ношење, и довољно обложити материјалом за паковање. Котарице или ведрице морају имати добро причвршћен поклопац; ако је овај поклопац од сламе, трске, рогоза или другог сличног материјала, треба да је натопљен раствором иловачом или кречом са нешто воденог стакла.

(2) Судови од метала и лима смеју се напунити највише са једним килограмом течности на сваких 1,55 литара запремине. Тако на пр. метални суд, који хвата 15,5 литара воде, не сме садржати више од 10 килограма сумпорног етра.

(3) За паковање заједно са другим предметима, гледај прописе под XXXV.

IX.

(1) *Течности које садрже сумпорни етар у већој количини* (Хофманове капљице и колодијум), као и раствор колодијумовог памука у амил-ацетату, могу се отпавити само у сасвим добро затвореним стакленим и металним судовима, и морају се паковати исто онако, као што је изложено под VIII а. у 1. ставу, тачки 2. а) и б), али с том изменом, да кад се предају на возидбу у појединим судовима засебно, не сме бруто тежина једног колета бити већа од 60 килограма.

(2) За паковање заједно с другим предметима, гледај прописе под XXXV.

(3) Под истим погодбама прима се на возидбу и *цинк-етил*, само се за његово паковање не смеју употребити лако запаљиви предмети.

X.

(1) *Сумпорни угљеник* (сумпорни алкохол) отпавља се искључиво у отвореним колима без покривача и то :

1. у херметично затвореним судовима од јаког гвозденог лима, који садрже највише 500 килограма; или
2. у гвозденим судовима, од највише 75 килограма бруто тежине, који су горе и доле појачани гвозденим обручима и уметути у котарице, дрвене ведрине или сандуке. Ови судови морају бити паковани у сламу, сено, мекиње, струготине од дрвета или други растресити материјал; или
3. у стакленим судовима, који се пакују у јаке дрвене сандуке у слами, сену, мекињама, струготинама од дрвета или другом таквом материјалу.

(2) Лимани судови смеју се пунити највише са једним килограмом течности, на сваких 0,825 литра запремине суда.

(3) Допуштено је отправљати највише по 2 килограма сумпорног угљеника у једном колету, заједно са другом обичном робом, али само ако је сумпорни угљеник у добро затвореним лиманим боцама, које су спаковане са осталом робом у јак сандук, у слами, сену, мекињама, струготинама од дрвета или другом сличном материјалу. Такво се колето сме отправљати само у отвореним колима без покривача, а на товарном листу треба ставити нарочиту примедбу да послатак садржи сумпорни угљеник.

XI.

(1) Алкохол од дрвета (метилалкохол) непречишћен и пречишћен (ректификован) као и ацетон, ако се не отправљају у нарочитим колима с резервоаром или у бурадима, примају се на возидбу само у металним или стакленим судовима. Ови се судови морају паковати исто онако, као што је прописано под IX за течности које садрже сумпорни етар.

(2) За паковања заједно с другим предметима, гледај прописе под XXXV.

XI a.

(1) Средство за денатурисање шпиритуса (метилалкохол помешан са пиридином) ако се не отправља у нарочитим колима с резервоаром или у бурадима, прима се на возидбу у металним или стакленим судовима, који се морају паковати исто онако као што је прописано за сумпорни етар под VIII a. у 1. ставу у тачки 2. а) и б), али с том изменом, да кад се предаје на возидбу у појединим судовима, не сме бруто тежина једног колета бити већа од 75 килограма.

(2) Отправљање се врши само у отвореним колима. Ово вреди и за бурад или друге судове, који су служили за пренос средства за денату-

рисање шпиритуса. Такве судове треба у товарном листу увек нарочито означити.

(3) За паковање заједно с другим предметима, гледај прописе под XXXV.

XII.

Зелени креч, то јест печен креч који је у гасним фабрикама био употребљен за чишћење светлећег гаса, отправља се само у отвореним колима.

XIII.

Калиум-хлорат (хлоро-кисели кали) и *друге соли хлорне киселине* (хлорати) морају се брижљиво паковати у добро састављену бурад или сандуке, који су изнутра облепљени хартијом.

XIV.

(1) *Пикринска киселина* отправља се само ако је заклет хемичар ставио на товарном листу потврду да је безопасна.

(2) Олово се не сме употребити за паковање пикринске киселине, нити је допуштено товарити га заједно са пикринском киселином у иста кола. Кола која су покривена или изнутра обложена оловом, не смеју се употребити за отправљање пикринске киселине.

XV.

(1) *Течне минералне киселине* сваке врсте, а нарочито: сумпорна киселина, витриол, сона (хлороводонична) киселина, азотна киселина (безап, изузимајући црвену пушљиву азотну киселину, за коју вреде прописи под XVII.), као и *хлорни сумпор*, примају се на возидбу под овим погодбама:

1. ако се шиљу у балонима, боцама или крчазима, онда се ти судови морају херметично затворити, добро спаковати и затворити у наро-

чите котарице или ведрине са јаким дршкама за ношење. Кад се шиљу у судовима од метала, дрвета или гуме, онда ови судови морају бити херметично спојени и снабдевени добрим затварачима;

2. морају се увек товарити понаособ, а нарочито се не смеју утоварити у једна кола заједно са другим хемикалијама, изузимајући случајеве предвиђене под XXXV;
3. прописи под 1. и 2. вреде и за празне судове који су служили за пренос ових предмета. Такве судове треба у товарноме листу увек нарочито означити;
4. све послатке у којима има ма и једно колето теже од 75 килограма, морају товарити и истоварити сам пошиљалац, односно прималац робе. Железница није обавезна стављати им на расположење прибор, који даје за товарење и истоваривање друге робе;
5. ако прималац не истовари и не подигне такав послатак у року од три дана по приспећу у упутну станицу, односно за три дана од предаје извештаја о приспећу робе, железница је власна предати га у какво сместиште или коме посреднику, придржавајући се одредбе тач. 2. §-а 67. ове уредбе. Ако то није могуће, железница је власна продати робу без даљих формалности.

(2) *Електрични акумулатори* замочени у течност (разблажену сумпорну киселину), били они напуњени електрицитетом или не, морају бити херметично затворени у својим судовима и добро спаковани у нарочите сандуке са јаким дршкама за ношење. Ови сандуци треба да су изнутра обложени оловом. Празан простор између акумулатора и сандука мора бити испуњен незапаљивим материјалом, који упија влагу, као: сувом

земљом, пепелом или ситном шљаком. Поједини елементи не смеју бити међу собом везани.

Ако акумулатори имају стаклене судове, онда се могу примати на возидбу само суви, без течности.

XV а.

Отпааци вумпорне киселине из нитроглицеринских фабрика примају се на возидбу само ако је фабрикант на товарном листу изјавио да су потпуно денитрисани. У осталом вреде и за њих одредбе под XV.

XVI.

(1) *Цеф* од натронхидрата, соде, калихидрата и поташе, као и *талог од уља* (који остаје при пречишћавању уља) подлеже прописима изложеним под XV у тачкама 1. 3. 4. и 5., са изузетком оних одредаба под 3. које се односе на тачку 2. Исти прописи вреде и за *бром*, али се он сме отпављати само у отвореним колима. Стаклени судови са бромом морају се сместити у јаке дрвене или металне сандуке и утрпати до грлића у песак или пепео.

(2) За паковање заједно с другим предметима, гледај прописе под XXXV.

XVII.

Црвена пушљива азотна киселина прима се на возидбу по прописима изложеним под XV, али се балони и боце са овом киселином морају сместити у котарице или ведрице, које су испуњене бар са оноликом количином суве земље, колика је садржина боца и балона.

XVIII.

(1) *Безводна сумпорна киселина* (анхидрит или чврсти олеум), може се отпављати само:

1. у калаисаним кантама и добро залемљеним кутијама од гвозденог лима; и
2. у јаким гвозденим или бакарним боцама, на којима је грлић херметично затворен, китом облепљен и поврх тога обложен слојем иловаче.

Канте и боце морају се сложити у јаке дрвене сандуке и испунити иситњеним неорганским материјама, као: сувом земљом, згуром, пепелом и тако даље.

(2) У осталом, вреде и за ову киселину прописи под XV у тачкама 2. 3. 4. и 5.

XIX.

(1) *Фирнајз и боје помешане фирнајзом, етарска и масна уља*, као и све врсте етра, изузимајући сумпорни етар (гледај под VIII а) и петрол етар (гледај под XXII), даље *абсолютни алкохол, вински шпиритус, спирт* и друге шпиритуозне течности, које нису наведене под XI, као и *амилаценат*, кад се предају на возидбу у балонима, боцама и крчазима, подлеже прописима тачке 1. под XV.

(2) За паковања заједно с другим предметима, гледај прописе под XXXV.

XX.

(1) *Петролеум сиров (непречишћен) и пречишћен*, који на топлоти од $17,5^{\circ}\text{C}$ има специфичну тежину најмање 0,780, или који при барометарском стању од 760 милиметара не производи у Абеловом апарату запаљиву пару испод 21°C ;

(2) *уља сировљена из катрана од мрког угља, уља од тресета и шкриљца, асфалт-нафта*, као и дестилати ових уља, ако им је специфична тежина најмање 0,780 на $17,5^{\circ}\text{C}$ (соларно уље, фотоген и т. д.);

(3) *уља из катрана каменог угља*, која на топлоти од $17,5^{\circ}\text{C}$ имају специфичну тежину

мању од 1,0 (бензол, толуол, ксилол, кумол и т. д.) као и *мирбанско уље* (нитробензол);

(4) *угљоводоници* другог порекла, који на топлоти од $17,5^{\circ}\text{C}$ имају специфичну тежину најмање 0,830;

за све ове артикле под (1) до (4) вреде ови прописи:

1. Ако се не отправљају у нарочито конструисаним резервоарним колима, могу се примати на возидбу само у добрим и постојаним бурадима или у добро затвореним јаким металним судовима, или најзад, у стакленим или каменастим судовима. Али отправљање у стакленим и каменастим судовима сме се извршити само под овим погодбама:

- а) кад се више таквих судова саставе заједно у једно колето, онда морају бити смештени у јаке дрвене сандуке и добро спаковани у сламу, сено, мекиње, струготине од дрвета, суву земљу или други растресит материјал;
- б) кад се поједини судови предају на возидбу засебно, треба их сместити у јаке котарице или ведрице са дршкама за ношење и довољно обложити материјалом за паковање. Котарице или ведрице морају имати добро учвршћен поклопац. Ако је овај поклопац од сламе, трске или другог сличног материјала, треба да је натопљен раствором иловачом или кречом са нешто воденог стакла. Бруто тежина појединих колета, кад се употребљавају стаклени судови, не сме бити већа од 60 килограма, а код каменастих, не већа од 75 килограма.

2. Ако се за време возидбе који суд оштети, треба га одмах истоварити и са заосталом садржином продати за рачун пошиљаоца, по најповољнијој цени.

3. Ови се артикли отправљају само у отвореним колима. Ако би због царинске експедиције

било потребно везати и пломбирати покривач на колима, онда се такав послатак неће ни примати на возидбу.

4. Прописи тачке 3. вреде и за празну бурад и остале судове, који су служили за пренос оваквих артикала. Такве судове треба у товарном листу увек нарочито означити.
5. За паковање заједно с другим предметима, гледај прописе под XXXV.
6. Из товарнога листа мора се видети да предмети побројани под (1) и (2) имају специфичну тежину најмање 0,780 и да петролеум одговара прописима о запаљивости из става (1). Ако у товарном листу нема такве напомене, онда ће се послатак отпрати по прописима под XXII, који важе за петрол-етар.

XXI.

(1) *Петролеум сиров (непречишћен) и пречишћен, уља из катрана мрког угља, уља од тресета и шкриљца, асфалт-нафта, као и дестилати ових уља, у колико ове материје не долазе под одредбе под XX, и ако на топлоти од 17,5° C. имају специфичну тежину мању од 0,780, а већу од 0,680;*

(2) *Петролеумска нафта и дестилати из петролеума и петролеумске нафте (бензин, лигроин, и т. д.), а тако исто и раствори каучука или гутаперке у којима преовлађује петролеумска нафта, кад ове материје имају на топлоти од 17,5° C, специфичну тежину већу од 0,680;*

за све ове предмете под (1) и (2) важе ови прописи:

1. Ако се не отпрати у нарочито конструисаним резервоарним колима, могу се примити на возидбу само у добрим и постојаним бурадима, или у добро затвореним јаким металним судовима, или најзад у стакленим или каме-

настим судовима. За отправаљање у стакленим и каменастиим судовима вреде прописи изложени под XX у тач. 1. под а), и б), али с том изменом да, кад се предају на возидбу поједини судови засебно, не сме бруто тежина једног колета бити већа од 40 килограма.

2. Ако се за време возидбе који суд оштети, треба га одмах истоварити и са заосталом садржином продати за рачун пошиљаочев, по најповољнијој цени.
3. Ови се артикли отправаљају само у отвореним колима. Ако би због царинске експедиције било потребно везати и пломбирати покривач на колима, онда се такав послатак неће ни примати на возидбу.
4. Прописи тачке 3. вреде и за празну бурад и остале судове, који су служили за пренос оваквих артикала. Такве судове треба у товарном листу увек нарочито означити.
5. За паковање заједно с другим предметима, гледај прописе под XXXV.
6. При товарењу и истоваривању не смеју се котарице или ведрице са стакленим балонима преносити на колицима, на рамену или на леђима, већ се морају носити за дршке, које су за то направљене.
7. Овакве котарице и ведрице треба у железничким колима добро наместити и утврдити. Не смеју се натоварити у више редова једно на друго, већ их треба поређати једно до друго, у једном реду.
8. На свако колето мора се прилепити црвена цедуља са натписом: „запаљиво“. На котарицама и ведрицама са стакленим или каменастиим судовима мора стојати још и натпис: „само на рукама носити“. На кола треба прилепити црвену цедуљу са натписом: „пажљиво маневрисати“.

9. Из товарног листа мора се видети да предмети побројани под (1) и (2) имају на топлоти од $17,5^{\circ}\text{C}$ специфичну тежину мању од 0,780, а већу од 0,680. Ако у товарном листу нема такве напомене, онда ће се послатак отпрати по прописима под XXII, који важе за петрол-етар.

XXII.

Петрол-етар (газолин, неолин и т. д.) и други лако запаљиви продукти из петролеумске нафте или катрана од мрког угља, кад на топлоти од $17,5^{\circ}\text{C}$ имају специфичну тежину 0,680 или мање, подлеже овим одредбама :

1. Отправљају се само у херметично затвореним колима, у добро затвореним јаким металним судовима, или у стакленим или каменастиим судовима. За отправљање у стакленим или каменастиим судовима вреде прописи под XX у тачки 1. под а) и б), али с том изменом, да кад се предају на возидбу поједини судови засебно, не сме бруто тежина једног колета бити већа од 40 килограма.
2. Ако се за време возидбе који суд оштети, треба га одмах истоварити и са заосталом садржином продати за рачун пошиљаочев, по најповољнијој цени.
3. Ови се артикли отправљају само у отвореним колима. Ако би због царинске експедиције било потребно везати и пломбирати покривач на колима, онда се такав послатак неће ни примати на возидбу.
4. Прописи тачке 3. вреде и за празну бурад и остале судове, који су служили за пренос оваквих артикала. Такве судове треба у товарноме листу увек нарочито означити.
5. За паковање заједно с другим предметима, гледај прописе под XXXV.

6. При товарењу и истоваривању не смеју се котарице или ведрице са стакленим балонима преносити на колицима, на рамену или на леђима, већ се морају носити за дршке, које су за то направљене.
7. Овакве котарице и ведрице треба у железничким колима добро наместити и утврдити. Не смеју се натоварити у више редова једно на друго, већ их треба поређати једно до друго, у једном реду.
8. На свако колето мора се прилепити црвена цедуља са натписом: „запаљиво“. На котарицама и ведрицама са стакленим или каменастим судовима мора стојати још и натпис: „само на рукама носити“. На кола треба прилепити црвену цедуљу са натписом: „пажљиво маневрисати“.

XXIII.

(1) *Терпентинско* и *друга уља непријатног мириса*, *раствор амонијака*, као и *формалин* (средство за дезинфекцију, које садржи формалдехида и мравље киселине), *отправљају се само у отвореним колима.*

(2) Ови прописи *вреде и за празне судове*, који су служили за пренос ових артикала. Такве судове треба у товарном листу увек нарочито означити.

(3) За паковање заједно с другим предметима, *гледај прописе под XXXV.*

XXIV.

Чврсте арсеникалије, нарочито *сичан* (мишомор, арсенаста киселина) *жути арсеник* (аурипигмент), *црвени арсеник* (реалгар), *природни арсен* (прах за тровање мува), *примају се на везидбу само под овим погодбама :*

1. На сваком колету мора бити читко написано масном црном бојом: „арсеник (отров)“.
2. Ови артикли морају бити спаковани:
 - а) у двоструким бурадима или сандуцима. На бурадима морају данца бити утврђена уметнутим обручем, а на сандуцима капци утврђени обручима или гвозденим појасима. Унутрашња бурад и сандуци треба да су од јаког сувог дрвета и изнутра облепљени честим платном или другом честом тканином; или
 - б) у цаковима од катранисаног платна, који се умећу у обичну бурад од јаког сувог дрвета; или
 - в) у залемљеним лиманим цилиндрима, који су обложени јаком дрвеном облогом (буретом), на којој данца морају бити утврђена уметнутим обручем.

XXV.

Течне арсеникалије, нарочито арсенична киселина, отправаљају се по одредбама изложеним у тачки 1. под XXIV и у тачкама 1., 3., 4. и 5. под XV, али са изузетком оних одредаба тачке 3. (под XV), које се позивају на тачку 2.

XXVI.

Други отровни метални препарати (отровне металне боје, металне соли и т. д.) у које спадају нарочито живини препарати, као: сублимат, каломел, бели и црвени преципитат, цинобер, даље соли и боје од бакра као: плави камен (витриол бакра или сулфат бакра), гриншпан, зелени и плави бакарни пигмент; а тако исто и оловни препарати, као: оловна глеђ (масикот), минијум, оловни шефер и друге оловне соли; блајвајс и друге оловне боје; даље цинкани прах, као и цецео цинка и антимона; ови се артикли могу пре-

дати на возидбу само у бурадима од сувог јаког дрвета. Данца на бурадима треба да су утврђена уметнутим обручем, а сандуци утегнути појасима. Саставци на бурадима и сандуци морају бити тако добро спојени, да при потресима за време товарења, истоваривања и возидбе, из њих не може испадати прах од ових материја.

XXVII.

(1) *Квасац течан и чврст* мора се предавати на возидбу у судовима који нису херметично затворени. Ако железница допусти пријам квасца и у потпуно затвореним судовима, она има право тражити од пошиљаоца изјаву:

1. да се одриче права на накнаду штете, ако би суседна железница одбила пријам таквих послатака ;
2. да ће накнадити сваку штету, која би се догодила на другој роби или на возним средствима, услед таквог отправљања квасца, и да унапред признаје као исправан, рачун трошкова који му железница у томе случају буде поднела ;
3. да се одриче сваког потраживања накнаде штете или мањка, који би произишли на роби или судовима, услед отправљања у херметично затвореним судовима.

(2) На *пресован квасац* се ова ограничења не примењују.

XXVIII.

(1) *Кињерус* и друге врсте чађи у праху, примају се на возидбу само у добро затвореним завојима (цаковима, бурадима и т. д.), који не пропуштају прах.

(2) Ако је кињерус скоро жежен, треба га паковати у мале ћупове или судове, који су изнутра облепљени хартијом, платном или другом

сличном материјом. Ови судови морају бити спаковани у јаке котарице.

(3) Из товарног листа мора се јасно видети да ли је кињерус скоро жежен или не; ако нема такве напомене, сматраће се увек да је скоро жежен, па ће се тако и примати на возидбу.

XXIX.

(1) *Млевен или зрнаст дрвени угаљ* (Ћумур) примаће се на возидбу само пакован.

(2) Ако је *скоро жежен*, треба га паковати:

а) у херметично затворене судове од јаког гвозденог лима; или

б) у херметично затворену, тако звану американску бурад, која су састављена из више слојева врло јаког крутог картона, натопљеног фирнајзом, са гвозденим обручима на оба краја и данцима од јаког точеног дрвета, утврђеним за те обруче гвозденим завртњима. Све саставке на овим бурадима треба добро облепити хартијом или платном.

(3) Из товарног листа мора се јасно видети: да ли је *Ћумур* скоро жежен или не; ако нема такве напомене сматраће се увек да је скоро жежен, па ће се тако и примати на возидбу.

XXX.

(1) *Тешке* (јако обојене) *свиле*: „*кордонет*“, „*суил*“, „*бур-де-соа*“ и „*шап*“ у канурама, примаће се на возидбу само у сандуцима. Ако сандуци имају више од 12 сантиметара унутрашње висине, морају поједини слојеви свиле бити одвојени један од другог међупросторима од 2 сантиметра, помоћу дрвених роштиља, који су начињени од летвица од по 2 сантиметра у квадрату. поређаних у размацама од 2 сантиметра, и везаних на крајевима танким попречним летвицама. Стране сандука морају бити избушене

рупама најмање 1 сантиметар у пречнику, и то наспрам празног простора између летава тако, да се штап може кроз рупе провући скроз. Да се те рупе на сандуцима не би могле поклопити и тиме спречити њихово дејство, треба споља на ивицама сваке стране сандука приковати по две летве.

(2) Кад се свила предаје на возидбу треба у товарном листу назначити да ли она спада у наведене врсте или не. Ако те напомене нема у товарном листу, сматраће се да у њих спада, па ће се примати на возидбу само ако је пакована по овим прописима.

XXXI

(1) *Вуна, длаке, вештачка вуна, памук, свила, лан, кудеља и јута, сирови (неурађени), као отпатци од предива и ткива, као и крпе или дроњци; даље ужарија, машински кашеви памучни и кудељни, разне врсте, ако су умашћени или фирнајзом натопљени, отправљају се само у затвореним колима или у отвореним колима са покривачем.*

(2) Ови се предмети сматрају увек као умашћени и фирнајзом натопљени, кад нема противне напомене у товарном листу.

(3) *Употребљен памук за чишћење (памучњак, „пуцвол“) прима се на возидбу само у добро затвореним бурадима, сандуцима или другим судовима.*

XXXII.

Животињски отпатци подложни трулењу, као: сирове неусољене коже, лој, жиле, кости, рогови, паши и некалцинисани свежи отпатци од коже за туткало, као и други предмети који јако заударују и изазивају гађење, али са изузетком предмета побројаних под LII и LIII, примају се на возидбу само под овим погодбама:

1. Кости довољно очишћене, исцеђен лој, рогови суви без чеоњаче, папци од преживара и од свиња, без костију и механих делова, кад су у појединим послатцима, примају се на возидбу у добрим цаковима.
2. Остали предмети ове врсте, који нису именовани у тачки 1., примају се у појединим послатцима само у јаким и добро затвореним бурадима, чабрицама или сандуцима. Али се поједини послатци неусољених сирових кожа могу у месецима новембру, децембру, јануару и фебруару предавати на возњу и у јаким, добро затвореним и читавим цаковима од честог јаког ткива, ако су ти цакови толико наквашени раствором карболне киселине, да се из њих не осећа непријатан задах. У товарном листу мора се тачно означити каква је роба пакована у бурадима, сандуцима и цаковима. Отправљање се врши само у отвореним колима.
3. Сирове жила и отпатци од жила, некалцинисани сирови отпатци од коже за туткало, сирове и неусољене коже, као и кости не очишћене од коже и месних влакана, кад се предају на возидбу у колским товарима подлеже овим одредбама:
 - а) У времену од 1. марта до 31. октобра морају ови предмети бити паковани у јаке и читаве цакове, који су толико наквашени раствором карболне киселине, да се из њих не осећа непријатан задах. Сваки послатак мора бити покривен покривачем од јаке тканине, који је натопљен раствором карболне киселине, а преко тога великим колским покривачем, што не пропушта воду, и који није премазан тером. Пошиљацац је дужан сам набавити потребне покриваче.

- б) У месецима: новембру, децембру, јануару и фебруару не морају ови предмети бити паковани у цакове, али се кола морају покрити са два покривача као што је прописано под а). Покриваче набавља сам пошиљалац.
- в) Такви послатци, код којих се смрад од трулежи не може угушити раствором карболне киселине, морају бити спаковани у јаку и добро затворену бурад или чабрице, тако да се садржина не може по мирису осетити.
4. *Суви или исцеђени влажни отпатци од фабрикације туткала* (туткалски креч, туткалски отпатци за гнојење земље), морају бити покривени са два колска покривача што не пропуштају воду, а који нису премазани тером. Доњи покривач треба добро натопити раствором карболне киселине, да се смрад не осећа. Између једног и другог покривача треба насути слој сувог угашеног креча. Покриваче даје сам пошиљалац.
- Неисцеђени отпатци ове врсте* морају се паковати у јаку бурад и чабрице и добро затворити, да се смрад не осећа.
5. Остали предмети ове врсте у колским товарима, који нису именовани под 3., и 4., отправљају се само у отвореним колима са покривачем, који даје пошиљалац.
6. Железница може тражити да се возарина за ове артикле плати унапред.
7. Празни цакови и судови који су служили за пренос ових предмета, као и покривачи употребљени за њихово покривање, могу се примити на возидбу само пошто се раствором карболне киселине толико натопе, да изгубе непријатан задах.
8. Железница је дужна прописно дезинфиковати, после сваке употребе, сва кола у којима су били натоварени ови предмети у расутом

стању (непаковани), по одредбама под 3. б) и 5. Ова се дезинфекција врши онако исто како је прописано за кола у којима се отправљају живе животиње, а ради отклањања разних материја.

9. Трошкови за дезинфекцију кола и робе падају на терет пошиљаоцу, односно примаоцу.
10. Железничке управе одређују време и рокове у којима ће се ови предмети товарити, истоваривати и односити са железнице, као и возове са којима ће се они отправљати.

XXXIII.

Сумпор се отправља само у покривеним колима, или у отвореним колима са покривачем.

XXXIV.

Предмети који се могу лако упалити варниоама из локомативе, као: сено, слама, кукурузина (тулузина), трска (изузимајући шпанску трску), рогоз, кора, тресет (изузимајући тако звани машински или пресовани тресет), дрвени угаљ (Ћумур) неуситњен (испореди XXIX), биљна предива и њихови отпатци, крижотине од хартије, струготине од дрвета, иверје итд. као и лако запаљива роба, која се прави мешањем заостатака од петролеума, смоле и других сличних материја са растреситим, запаљивим телима; исто тако гипс, кречни пепео и трас отправљају се у растутом стању (непаковани) само ако су потпуно покривени, и под погодбом да пошиљалац, односно прималац, сами врше товарење и истоваривање. Тако исто пошиљалац је дужан, на захтев железнице, сам набавити покриваче, потребне за покривање ових предмета.

XXXV.

Кад се хемикалије побројане под VIIa, IX, XI, XIa, XV, XVI, XIX до закључно XXIII и под

L предају на возидбу у количинама до 10 килограма, онда је допуштено артикле под VIIIa, IX, XI, XIa XVI (изузимајући бром), XIX до закључно XXIII и под L спаковати у једно колето, заједно са артиклима побројаним под XV (па и бром у количини до 100 грама), и то како једно с другим, тако и са осталом робом, која се прима на возидбу без ограничења. Наведене хемикалије морају бити у добро затвореним стакленим боцама или кантама од лима, које су добро спаковане у јаке сандуке у слами, сену, трицама, струготинама од дрвета, сувој земљи и другом растреситом материјалу. У товарном листу морају бити нарочито означене.

XXXV a.

(1) Барут за пуцање и распрскавање (црни барут) и друге сличне смеше, као: литотрит, барут од дрвета, даље: Ротвајлски малокалибарни барут (хемиски барут из растворене нитрисане целулозе), коцкасти (призматични) барут (из топло пресоване распрскавајуће желатине), као и малодимни барути који се праве из желатинизованог праскавог памука без других експлозивних материја, сви и у облику фишека (картуша), пакују се у јаке и постојане дрвене сандуке или бурад, који морају бити добро састављени да се садржина не може растурати. Уместо дрвених сандука и буради могу се употребити и тако звана американска бурад од јаког картона, или метални судови, изузимајући гвоздене. Сандуци и бурад не смеју бити утврђени гвозденим клинцима, завртњима, ни другим гвозденим утегама. Зрнаст барут треба прво усуги у кесе од честе и јаке тканине, а самлевен барут у кожне кесе, па га тек онда паковати у сандуке или бурад. За паковање призматичног барута у комађу треба употребити сандуке од здравих дасака (дебелих најмање 25 милиметара код сандука за 50 килограма барута).

Стране сандука морају бити састављене жљебовима, а дно и поклопац утврђени туткалисаним дрвеним клинцима или месинганим завртњима. У сваком сандуку треба да буду две подлоге од клобучине (филца), или друге еластичне материје, да се барутне призме не би покретале; једна подлога долази на побочну страну сандука, а друга испод поклопца. Бруто тежина једног колета не сме бити већа од 90 килограма. Свако колето треба да носи јасан и читак натпис „барут“.

(За примање на возидбу и отправаљање ових артикала, гледај нарочите прописе на стр. 114.)

(2) *Патроне од динамита и њему сличних материја а нарочито карбонита; патроне од желатине за распрскавање (раствор колидијум-памука у нитроглицерину); патроне од меганита и желатин-динамита; даље: патроне од кинетита, ако су из повлашћених фабрика, које су добиле допуштење за увоз и провоз ових артикала железницом кроз Србију. За патроне (фишеке) од ових материја не сме се употребити умашћена ни уљем натопљена хартија, већ само парафинисана. Патроне треба чврсто спаковати у хартију, па такве пакете сложити у јаке и постојане дрвене сандуке или бурад, који морају бити добро састављени да се садржина не може растурати. Сандуци и бурад не смеју имати гвоздене обруче ни појасе, а заклопци не смеју бити уковани гвозденим клинцима. Уместо дрвених буради и сандука могу се употребити и тако звана американска бурад од јаког картона. Железница прима такве патроне на возидбу само у првобитним судовима и у оригиналном паковању, онако како долазе из фабрике. Бруто тежина једнога колета не сме бити већа од 35 килограма. На сваком колету треба да је јасно и читко означена садржина: „патроне од динамита итд.“, као и место одакле се шаљу (фабрична марка).*

(За примање на возидбу и отправаљање ових артикала гледај нарочите прописе на стр. 114.)

(3) *Патроне* (фишеци) *напуњене барутом за ручно ватрено оружје*, сем металних патрона наведених под XXXVI, пакују се прво у кутије од јаке хартије (картона), тако да се патроне у њиме не могу покретати. Ове пакете треба сложити једно до друго и у слојевима једно на друго, у јаке и постојане сандуке или бурад, који морају бити добро састављени да се садржина не може растурати. Сандуци и бурад не смеју имати гвоздене обруче или појасе, а заклопац не сме бити укован гвозденим клинцима. Уместо дрвених буради и сандука могу се употребити и американска бурад од јаког картона. У једноме сандуку или бурету не сме бити више од 60 килограма патрона, а бруто тежина једног таквог колета не сме бити већа од 90 килограма. Свако колето треба да има јасан и читак натпис: „патроне (фишеци) од барута“.

(За примање на возидбу и отправаљање ових патрона гледај нарочите прописе на стр. 114.)

(4) *Ватрометни предмети*, ако не садрже материје које су искључене од возидбе по одредбама §-а 48. под А, у тачкама а) б) в) г) и д), (за ватрометне предмете од самлевоног барута и сличних смеша гледај XXXVIII, а за бенгалске препарате од шелака гледај XLII), пакују се у јаке и постојане дрвене сандуке или бурад, који су добро састављени да се садржина не може растурати. Сандуци и бурад не смеју имати гвоздене обруче ни појасе, а заклопац на сандуцима не сме бити укован гвозденим клинцима. Уместо дрвених буради и сандука могу се употребити и американска бурад од јаког картона. Бруто тежина једног колета не сме бити већа од 90 килограма. Свако колето треба да има јасан и читак натпис: „ватрометни предмети“.

(За примање на возидбу и отправаљање ових предмета, гледај нарочите прописе на стр. 114.)

(5) *Фитиља за потпаљивање* (осим безопасних запаљача, за које вреде одредбе под IV), пакују се на исти начин као што је прописано под (4) за ватрометрне предмете. У једном сандуку или бурету не сме бити више од 60 килограма ових фитиља, а бруто тежина једног таквог колета не сме бити већа од 90 килограма. На сваком колету мора бити јасан и читак натпис: „Фитиљи за потпаљивање“.

(За примање на возидбу и отправаљање ових фитиља, гледај нарочите прописе на стр. 114.)

(6) *Нитроцелулозе, нарочито праскави памук, колодијум-памук и пиропапир*, кад су навлажени најмање са 20 процената воде; даље *патроне* (фишеци) са пресованим (млевеним) праскавим памуком превучени парафином, (за пресовани праскави памук који садржи најмање 15 процената воде и за праскави памук у прамењу, као и за колодијум-памук, кад они садрже најмање 35 процената воде, вреде прописи под XXXIX и XL). Уколико ови препарати не буду искључени од возидбе нарочитим прописима, паковаће се добро у јаке постојане дрвене сандуке или бурад тако, да у њима не може бити трења. Сандуци и бурад не смеју имати гвоздене обруче ни појасе, а заклопац на сандуцима не сме бити укован гвозденим клинцима. Уместо дрвених сандука и буради могу се употребити и американска бурад од јаког картона.

Патроне са пресованим (млевеним) праскавим памуком који су превучени парафином, морају се прво добро упаковати у хартију, па такви пакети слагати у бурад или сандуке. Ове патроне, као и праскави памук и друге нитроцелулозе, не смеју имати упаљаче, нити је допуштено паковати их у једно колето заједно са упаљачима или их заједно товарити у једна кола. Праскави памук и

нитрицеулозе морају бити спаковани у судове који не пропуштају воду.

Бурад или сандуци са праскавим памуком или другим нитроцелулозама не смеју имати више од 90 килограма бруто тежине, а са патронама од праскавог памука не више од 35 килограма. Свако колето треба да има јасан и читак натпис садржине: „праскави памук“ или „патроне са праскавим памуком“.

(За примање на возидбу и отправаљање ових предмета, гледај нарочите прописе на стр. 114.)

XXXV б.

Запаљачи за распрскавање, као: капсуле за распрскавање и запаљачи за мине, који се пале електрицитетом или грењем, примају се на возидбу под овим погодбама :

(1) *Капсуле за распрскавање.*

1. Ове се капсуле пакују једна до друге у јаке лимане кутије највише по 100 комада. Морају бити окренуте са отвором на горе и добро углављене, да се не могу покретати ни при потресу. Празан простор у самим капсулама и међу њима треба попунити струготинама од дрвета или другим сличним материјалом, у коме нема песка. Али овако попуњавање није потребно, ако су капсуле тако направљене, да се распрскавајућа материја за време возидбе не може одвајати. Дно и поклопац лимане кутије треба изнутра обложити клобучином (филцом) или чојом, а побочне стране картоном, да капсуле не би дошле у непосредан додир са лимом.
2. Сваку напуњену лиману кутију понаособ треба чврсто облепити траком јаке хартије да би поклопац прилегао на садржину кутије тако, да се капсуле при потресу не могу покретати. По пет таквих кутија спакују су заједно у један пакет од јаке хартије или у кутију

од картона. Пакети се затим слажу у јак дрвен сандук од дасака дебелих најмање 22 милиметра или у сандук од лима. При слагању треба пазити да не остане ни мало празног простора између појединих пакета и између њих и страна сандука. Да би се тако учврћени пакети могли лако vadити из сандука, треба бар један пакет у свакоме слоју везати јаком врпцом, помоћу које се пакет може лако извући напоље. Празнине у сандуку треба испунити: крижотинама од хартије, сламом, сеном, кучином, столарским струготинама („дрвеном вуном“) или иверјем; све ове материје морају бити потпуно суве. Заклопац на сандуку, ако је од лима, треба залемити, а ако је дрвен, утврдити месинганим завртњима или гвозденим, који су превучени калајем. Рупе за завртње морају се на сандуку избушити пре но што је и отпочето слагање пакета. Заклопац мора притиснути садржину у сандуку тако, да се она не може никако покретати.

3. Сандук напуњен пакетима са капсулама за распрскавање треба положити у други дрвен сандук од јаких дасака, најмање 25 милиметара дебљине. И на овоме се сандуку заклопац утврђује месинганим завртњима или гвозденим, који су превучени калајем. Сандуци морају стајати са поклопцима на горе. Између једног и другог сандука мора се оставити простор најмање 30 милиметара, који се испуњава струготинама од дрвета, сламом, кучином или столарским иверјем.
4. Поклопац спољњег сандука треба добро да належе на унутрашњи сандук, да се овај не би покретао. Одозго на капку треба прилепити цедуљу са натписом: „капселе за распрскавање“ и „не преврћи“.

5. Један сандук не сме садржавати више од 20 килограма капсули за распрскавање; сваки сандук тежи од 10 килограма мора имати дршке за ношење.
6. Уз товарни лист треба за сваки послатак приложити уверење пошиљаоца и заклетог хемичара, којим се тврди да су испуњени прописи из тачака 1. до 5.

(2) *Електрични запаљачи.*

1. Електрични запаљачи са кратком жицом пакују се усправно у јаке лимане кутије, највише по 100 комада у свакој. Кутије треба до врха попунити струготинама од дрвета или другим сличним материјалом за паковање. У место лиманих кутија могу се употребити и кутије од јаког картона. Напуњене кутије треба сместити у дрвен или јак лимани сандук, а овај опет у други дрвен сандук. Даске унутрашњег сандука морају имати најмање 22 милиметра, а спољашњег сандука најмање 25 милиметара дебљине.
2. Електрични запаљачи на дугачкој жици обложеној гутаперком, повезани заједно највише по 10 комада, слажу се у пакете, који не смеју садржати више од 100 комада запаљача. Запаљачи морају у пакету лежати окренути наизменце на једну и на другу страну. По десет таквих пакета највише, повезаних заједно, завијају се у јаку хартију, утегну канапом и слажу у дрвен или јак лиман сандук, попуњујући празан простор сеном, сламом или сличним материјалом за паковање. Тај сандук треба положити у други дрвен сандук, са зидовима дебелим најмање 25 милиметара.
3. Електрични запаљачи на дрвеним штаповима, пакују се највише по 100 комада у дрвене сандуке, којима су стране, дно и заклопац дебели најмање 12 милиметара, а

чеоне стране 20 милиметара, и који су дужи од запаљача за 8 милиметара. На свакој чеоној страни сандука мора половина запаљача бити увезана жицом, тако да се не могу додиривати међу собом и са зидовима сандука, нити да се могу покретати. Највише по десет таквих сандука слажу се у већи дрвен сандук. У осталом, вреде и за ове запаљаче прописи под а) у тачкама 3. до 6., уколико се они дају применити на ове запаљаче.

(3) *Фрикциони запаљачи* (циндери, који се пале трењем) пакују се овако:

1. Крај жице, којом се производи трење, мора бити потпуно облепљен хартијом.
2. По 50 фрикционих запаљача највише треба повезати у једну везу. Ону страну везе где су главе запаљача треба обложити т. зв. дрвеном вуном, и преко тога завити хартијом; превијени крај запаљача треба поклопити капицом од хартије, преко које се метне друга, попуњена т. зв. дрвеном вуном. При томе треба добро пазити да дрвена вуна никако не дође у непосредан додир са жицом запаљача, како се ова не би могла закачити или истргнути при вађењу запаљача, или скидању превлаке од хартије.
3. По неколико овако спакованих веза треба сложити у једнострук сандук, који не сме имати више од 20 килограма бруто тежине.
4. Празнине у сандуку треба пажљиво попуњити крижотинама од хартије или т. зв. дрвеном вуном.
5. Сандуци морају бити од дасака, дебелих најмање 22 милиметра, које не смеју имати пукотина нити рупа од чворова, а ради довољне јачине морају даске бити међусобом састављене жљебовима.
6. Преко поклопца и са стране сандука треба прилепити фабрични заштитни жиг.

XXXVI.

Готови метци (патроне) за ручно ватрено оружје, напуњени црним барутом или другим средствима за пуцање, и то:

а. метци код којих је цела чаура од метала, и

б. метци код којих је само један део чауре од метала, примају се на возидбу под овим погодбама:

1. Код метака с металним чаурама зрно (куршум) мора чврсто стојати у чаури да не може испасти и барут се просипати. Метци с чаурама од дебеле хартије (папе) са спољном или унутрашњом облогом од метала, морају бити тако направљени, да цела количина барута лежи у доњем металном делу чауре, и да је барут одвојен од зрна (куршума) једним колутом (запушачем.) Хартија од које се праве патроне треба да је довољно јака и чврста да се патроне при преносу не ломе.
2. Метци се прво пакују у лимане кутије, дрвене сандучиће или у кутије од јаког картона тако, да се у њима не могу помицати. Ове се кутије и сандучићи слажу једно до друго и у редовима једно на друго у јаке сандуке од даска дебелих 15 милиметара. Празнине у сандуку попуњавају се потпуно сувим: крижотинама од хартије, кучином или столарским струготинама, тако да се сандучићи и кутије с муницијом за време возидбе не могу никако покретати.
3. Тежина појединих сандука са патронама не сме бити већа од 100 килограма. Сандуци тежи од 10 килограма морају имати дршке за ношење.
4. Сандуци не смеју бити заковани гвозденим клинцима. На сваком сандуку мора бити јасно означена садржина. Осим тога мора на сан-

дуку бити оловни затвор или печат утиснут на главама двају завртња на поклопцу, или најзад заштитна фабрична марка, прилепљена преко поклопца и страна сандука.

5. Пошиљалац је дужан написати и потписати у товарном листу изјаву, у којој мора бити означен знак који је утиснут на олову, печату или заштитној марки, на сандуку. Ова изјава мора гласити:

„Потписани изјављује: да послатак наведен у овом товарном листу, и затворен под знаком....., одговара у погледу стања и паковања свима погодбама које су прописане под XXXVI у прилогу I ка уредби за превоз робе“.

XXXVII.

(1) *Флоберове патроне* (муниција) и то:

1. *патроне са оловом* (куршумом) пакују се у кутије од дрвета, лима или картона, или у јаке платнене кесице;
2. *патроне са сачмом* пакују се чврсто у кутије од лима, у дрвене сандучиће или кутије од јаког картона, тако да се не могу у њима покретати.

(2) Кутије напуњене са овим патронама слажу се пажљиво у јаке сандуке или бурад. На свако колето мора се прилепити цедуља са јасним и читким натписом садржине.

(3) За Флоберову муницију без олова (куршума) и сачме, вреде исти прописи за паковање као и за патроне са сачмом.

XXXVIII.

Ватрометни предмети, који се састоје из пресованог барутног праха (млевеног барута) и сличних смеша, отправљају се железницом под овим погодбама:

1. Ови предмети не смеју садржавати смеше: од хлората (соли хлорне киселине) са сумпором и нитратима; даље, смеше од калијум-хлората (хлорокиселог калија) и фуроцијан-калијума, нити сублимат живе ни амонијумске соли ма које врсте, па ни прах од цинка и магнезијума; у опште не смеју садржавати такве материје које би се могле запалити трењем, притиском, ударцем или саме од себе. Напротив, они треба да су направљени већим делом од пресованог барутног праха или сличних смеша, које се састоје у главном из шалитре, сумпора и угљена, такођер у пресованом стању. Зрнастог барута може у једном ватрометном предмету бити највише 30 грама.
2. Укупна тежина смеше у ватрометним предметима, спакованим у једно колето, не сме изнети више од 20 килограма; а количина зрнастог барута, који они садрже, не сме прећи 2,5 килограма.
3. Сваки ватрометни предмет треба засебно паковати у јаку хартију или у картон, а место где је упаљач треба на сваком колету облепити хартијом или платном да ватрометна смеша неможе никако испадати. Сандуке у које се пакују ови предмети треба до врха испунити и празнине, ако би их било, добро поунити сламом, сеном, кучином, крижотинама од хартије и т.д. да се пакети не могу покретати ни при потресу. Материјал употребљен за попуњавање мора бити потпуно сув и чист; не сме се узимати умашћена кучина ни свеже сено. У сандуке у којима има ватрометних предмета не смеју се паковати никакви други предмети.
4. Сандуци морају бити од дасака, које су дебеле најмање 22 милиметра; стране треба да су међу собом састављене жљебовима, а

дно и заклопац утврђени дугачким завртњима. Изнутра мора сандук бити потпуно облепљен јаком хартијом; споља не сме бити никаквих заостатака од ватрометне смеше. Запремина једног сандука не сме бити већа од 1,2 кубног метра, а бруто тежина већа од 75 килограма. На сваком сандуку споља мора стајати поред имена пошиљаоца још и читак и јасан натпис: „ватрометни предмета од млевеног барута“. У товарном листу треба тачно означити какви су ватрометни предмети као на пр.: „ракетле“, „салонски ватромет“ и тако даље.

5. Пошиљалац је дужан поднети за сваки послатак уверење, потврђено од стране власти, да су погодбе под 1. до 4. у свему испуњене.

XXXIX.

Пресован праскави памук, који садржи најмање 15 процената воде, прима се на возидбу под овим погодбама:

1. Треба да је чврсто пакован у јаке постојане судове који не пропуштају воду. На овим судовима мора бити јасан натпис: „влажан пресован праскави памук“. Бруто тежина једнога колета не сме бити већа од 90 килограма.
2. Са путничким возовима не сме се никад отправљати, а са мешовитим изузетно само на пругама где не саобраћају теретни возови.
3. Пошиљалац је дужан ставити на товарном листу изјаву: да стање и паковање праскавог памука у свему одговара горе изложеним погодбама. Потпис пошиљачев треба да овери надлежна власт.
4. Праскави памук сме се товарити у једна и иста кола само са таквим предметима, који нису лако запаљиви.

5. Забрањено је товарити барут, патроне за ручно оружје, динамитне патроне, ватрометне предмете и запаљаче (циндере) у једна иста кола заједно са праскавим памуком.

XL.

(1) *Праскави памук у прамену и колодијум-памук*, кад садрже најмање 35 процената воде, примају се на возидбу у херметично затвореним судовима, које треба паковати у јаке и постојане дрвене сандуке.

(2) На товарном листу мора стајати изјава пошиљаоца и једног заклетог хемичара: да стање и паковање робе одговара горњим прописима. Потпис њихов треба да овери надлежна власт.

(3) Ако ове материје садрже мањи проценат воде, онда за њих вреде прописи изложени у тачки (б) под XXXVa.

XLI.

Праскави бонбони примају се на возидбу ако су сложени по 6 до 12 комада у кутије од картона, које треба паковати у дрвене сандуке.

XLII.

Бенгалски препарати са шелаком, без запаљача, (салонска бенгалска ватра, салонске буктиње, свећице, бенгалске жижице и т.д.), морају се паковати у сандуке од јаког гвозденог лима, или од добро састављених дасака, који не смеју бити већи од 1,2 кубног метра. Ови се предмети морају добро спаковати тако, да цео простор сандука буде испуњен. На сваком сандуку мора споља стајати јасан натпис садржине.

XLIIa.

Касле од хартије (за играчку) примају се на возидбу по овим прописима:

1. Треба да су у кутијцама од картона од по 100 комада највише, али да запаљива смеса не сме изнети укупно више од 0,75 грама. По 12 кутијца највише треба саставити у један увијутак, а највише дванаест таквих увијутака спаковати добро у један пакет.
2. Пакете треба сложити у сандуке од јаког лима или у јаке дрвене сандуке, у којима не сме бити других предмета. Између зидова сандука и сложених пакета треба оставити свуда унаоколо простор од 30 милиметара најмање, који треба попунити сламом, кучином, струготинама од дрвета или другим сличним материјалом тако, да се пакети ни при потресу не могу покретати. Сандуци не смеју бити већи од 1,2 кубног метра.
3. На сваком сандуку мора бити јасан натпис садржине, а поред тога име пошиљаоца и фабрике из које долазе.
4. Уза сваки послатак мора се приложити уверење фабриканта и једног заклетог хемичара, да су погодбе, изложене у тачкама 1. до 3. у свему испуњене.

XLIII.

Праскави грашак (за играчку) отправља се под овим погодбама:

1. По 1000 зрна праскавог грашка највише треба спаковати међу струготине од дрвета у кутије од картона, а ове увити у хартију. Сва зрна заједно не смеју имати више од 0,5 грама праскавог сребра.
2. Кутије треба сложити у јаке лимане или дрвене сандуке, у којима не сме бити других предмета, а свуда унаоколо оставити простор од 30 милиметара најмање, који треба добро попунити струготинама од дрвета, кучином, сламом или другим сличним материјалом тако,

да се кутије не могу покретати ни при потресу. Сандуци не смеју бити већи од 0,5 кубног метра.

3. На сваком сандуку мора бити јасан натпис садржине, а поред тога име пошиљаоца и фабрике из које долазе.
4. Уза сваки послатак мора се приложити уверење фабриканта и једног заклетог хемичара, да су погодбе изложене у тачкама 1. до 3. у свему испуњене.

XLIV.

(1) *Течна угљена киселина, течни азотни оксидул (азот моноксид), амонијак, хлор, течна безводна сумпораста киселина и фосген (оксихлорид угљеника), подлеже овим прописима:*

1. Ове течности смеју се предавати на возидбу само у цилиндричним судовима од кованог гвожђа, бесемер гвожђа или ливеног челика; а фосген још и у бакарним цилиндрима. Судови морају одговарати овим погодбама:
 - а) да су при службеном прегледу издржали притисак означен у тачки 2., а да при томе нису трајно променили свој облик, нити да су почели пропуштати. Овај преглед треба вршити: код судова у којима се преноси угљена киселина, азотни оксидул и амонијак, сваке треће године; а код судова за хлор, безводну сумпорасту киселину и фосген сваке године;
 - б) да сваки суд има на уочљивом месту службено означање тежине празнога суда заједно с вентилом и затварачем или запущачем, и са колико се течности у килограмима сме суд напунити, по пропису тачке 2., као и дан кад је извршен последњи преглед (проба притиска);
 - в) да сваки суд има затварач на завртањ од истога метала, за заштиту вентила.

Бакарни судови за пренос фосгена могу имати и затвараче од кованог гвожђа.

Судови морају споља имати ћошкасте прстеневе, да се не би могли котрљати.

Допуштено је да судови за фосген могу бити затворени, у место вентилом, запушачем на завртањ без заштитног затварача. Овај запушач на завртањ мора затварати суд херметично, да се садржина не може по мирису осетити.

Ако су судови добро спаковани у сандуке, нису потребни затварачи за заштиту вентила, нити ћошкасти прстенови за спречавање котрљања.

2. Унутрашњи притисак, који суд мора издржати при сваком службеном прегледу, и највећа допуштена мера, којом се суд може напунити, утврђени су овако:
 - а) за угљену киселину и азотни оксидул 250 атмосфера и један килограм течности на сваких 1,34 литра запремине суда. Тако на пример: суд од 13,40 литара запремине не сме се напунити са више од 10 килограма угљене киселине или азотног оксидула;
 - б) за амонијак 100 атмосфера и један килограм течности на сваких 1,86 литра запремине суда;
 - в) за хлор 50 атмосфера и један килограм течности на сваких 0,9 литра запремине суда;
 - г) за сумпорасту киселину и фосген 30 атмосфера и један килограм течности на сваких 0,8 литра запремине.
3. Судови напуњени течним гасовима не смеју се бацати нити изложити сунчаној припеци или оставити близу пећи.
4. За отправањање се морају употребити затворена кола или нарочито направљена кола с резервоаром, који мора бити покривен дрвеним сандуком.

(2) Одредбе прописане под 1. до 4. за течну угљену киселину и азотни оксидул вреде и за течни ацетилен, али са овим додатком:

- ка 1., да на судовима не сме бити ни један део од бакра, месинга, па ни какве друге легуре која садржи бакра, и да вентили морају бити од челика;
- ка 2., унутрашњи притисак при сваком службеном прегледу судова, и највећа допуштена мера пуњења, износе код течног ацетилена 250 атмосфера и један килограм на свака три литра запремине суда.

XLIV а.

Гасовита угљена киселина и барски гас (метан) примају се на возидбу само ако њихов притисак није већи од 20 атмосфера и ако се предају на возидбу у судовима од кованог гвожђа, бесемер гвожђа или ливеног челика. Ови судови треба да су при службеном прегледу издржали најмање једанпут и по већи притисак од притиска под којим стоје угљена киселина или барски гас, кад се предају на возидбу, а да при томе нису трајно променили свој облик. Од последњег службеног прегледа не треба да је протекло више од године дана.

Сваки суд мора имати један отвор кроз који се могу прегледати унутрашњи зидови, један вентил безбедности, славину за испуштање воде, славину за пуњење и испражњавање суда и манометар. Судови се морају сваке године службено прегледати у погледу исправности, и морају на уочљивом месту имати службену белешку кад је и под којим притиском извршен преглед.

У товарном листу треба назначити да гасовита угљена киселина (одн. барски гас) не може превазићи притисак од 20 атмосфера ни на топлоти од 40 степена Целзијевих. Отправна станица дужна је при пријаму на возидбу уверити

се да ли су ови прописи у свему испуњени, а нарочито да се упоређењем стања које показује манометар, са белешком о извршеном прегледу увери, да ли је суд довољно испитан на притисак.

XLV.

Кисеоник, водоник и светлећи гас сабијени (компримовани), отправаљају се под овим погодбама:

1. Ови гасови смеју бити сабијени највише на 200 атмосфера, а предаваће се на возидбу у цилиндрима од челика или кованог гвожђа из једног комада без саставака, који не треба да су дужи од 2 метра, нити да им је унутрашњи пречник већи од 21 сантиметра. Судови морају одговарати овим погодбама:
 - а) да су при службеном прегледу, који се врши сваке три године, издржали два пута већи притисак, но што га имају гасови кад се предају на возидбу, а да при томе нису трајно променили свој облик, нити да су почели пропуштати;
 - б) да на суду има на уочљивом месту означање: колики је највећи допуштени притисак и кад је последњи пут извршен преглед суда;
 - в) да сваки суд има вентил и то: ако је вентил унутра у грлићу цилиндра, треба да је заштићен једним металним запушачем на завртањ, висине 25 милиметара, који не сме прелазити преко ивице грлића; а ако је вентил ван грлића и ако се суд предаје на возидбу непакован, онда треба вентил заштитити добро заврнутим затварачем од челика или кованог гвожђа;
 - г) ако се овакви судови предају на возидбу непаковани у колским товарима, онда их треба тако утоварити да се не могу котрљати. Судови који се предају на возидбу

делимично, треба да имају ћошкасте прстенове да се не могу котрљати.

Кад се судови предају на возидбу у сандуцима, онда на сваком сандуку мора стајати јасан натпис садржине: „сабијен кисеоник“ или „сабијен светлећи гас“.

2. Овакве послатке треба предати на возидбу преко једног стручног лица које мора имати при себи исправан манометар и умети њиме руковати. Ово лице мора на захтев отправне станице намештати манометар на сваки суд који предаје на возидбу, да би се службеник који прима робу могао уверити да није прекорачен највећи допуштени притисак. Службеник који прима робу ставиће у товарном листу кратку белешку о извршењу оваког прегледа.
3. Судови напуњени сабијеним гасовима не смеју се бацати нити изложити сунчаној припеци или остављати близу пећи.
4. За отпављање морају се употребити затворена кола. У отворена кола могу се товарити само ако се предају на возидбу у нарочито удешеним друмским колима, која морају бити покривена покривачима.

XLVI.

Хлорметил и *хлоретил* отпављају се само у херметично затвореним јаким металним судовима, у отвореним колима. У топлим месецима, од априла до октобра закључно, дужан је пошиљалац дати за овакве пошиљке колске покриваче, ако судови нису спаковани у дрвене сандуке.

XLVII.

Фосфор-трихлорид, *фосфор-оксихлорид* и *ацетил-хлорид* примају се на возидбу:

1. у херметично затвореним бакарним и оловним судовима, који имају јаке затвараче; или
2. у стакленим боцама, али само под овим погодбама :
 - а) стаклене боце морају бити јаке и имати стаклене запушаче који добро затварају (ушлифоване). Запушаче треба унаоколо добро залити парафином, а да парафин не би отпао, треба преко грлића боце везати пергаментску хартију;
 - б) ако боце садрже више од два килограма, треба их паковати у металне судове, са дршкама за ношење, и то тако да свуда у наоколо око боце остане простор од 30 милиметара, који треба добро попунити сувом (инфузоријском) земљом, да се боце не могу покретати;
 - в) боце које не садрже више од два килограма могу се отправљати у дрвеним сандуцима са дршкама за ношење, који су преграђени у онолико преграда колико има боца. У један сандук не сме се паковати више од четири боце. Око сваке боце треба оставити простор од 30 милиметара, који треба добро попунити сувом (инфузоријском) земљом, тако да се боце не могу покретати.
 - г) На заклопцима сандука споменутих у тачкама б) и в) треба поред означења садржине ставити знак да је у њима стакло.

XLVIII.

Фосфор-пентахлорид (фосфор-суперхлорид) подлежи прописима изложеним под XLVII. али с том изменом, да боце напуњене овом хемикалијом треба паковати по одредбама под 2. б) само ако садрже више од 5 килограма. Боце

које садрже испод 5 килограма могу се паковати по прописима под 2. в.)

XLIX.

Супероксид водоника треба предавати на возидбу у судовима који нису херметично затворени, а отправља се само у затвореним колима или и у отвореним, ако имају покриваче.

Ако се ова течност шаље у балонима, боцама или крчазима, онда се судови морају спаковати у нарочите јаке дрвене сандуке или котарице, са дршком за ношење.

XLIX а.

Натријум-супероксид треба предавати на возидбу у jakim лиманим кутијама са залемљеним заклопцем. Кутије треба сложити у јаке дрвене сандуке са унутрашњом облогом од лима, која је залемљена.

XLIX б.

Калцијум карбид мора бити у херметично затвореним гвозденим судовима. Никакве друге материје не смеју се паковати заједно у исти суд.

L.

Препарати који су справљени мешањем терпентинског уља, шпиритуса или других лако запаљивих течности, на пр. петролеумске нафте, са смолом, као што су шпиритусни лакови и сикативи, подлеже овим прописима:

1. Ако се ови препарати шаљу у балонима, боцама и крчазима, треба судове добро спаковати у јаке сандуке или корпе са jakim дршкама за ношење.

Кад се шаљу у судовима од метала, дрвета или гуме, морају ови судови имати добре затвараче и не смеју пропуштати течност.

2. Препарати непријатног мириса, справљени од терпентинског уља или петролеумске нафте са смолом, могу се отправљати само у отвореним колима.
3. За паковање заједно с другим предметима, гледај прописе под XXXV.

L a.

(1) Умашћене струготине од гвожђа и челика, (од стругања, бушења и т. д.) и остаци од редукције нитробензола из анилипских фабрика, ако се не предају на возидбу у добро затвореним судовима од јаког гвозденог лима, отправљају се само у гвозденим колима са капцима, или у колима покривеним покривачима.

(2) Из товарног листа мора се видети да ли су струготине од гвожђа и челика умашћене или не. Ако те напомене нема у товарном листу, сматраће се увек да су умашћене.

LI.

(1) Хартија натопљена машћу или уљем, као и чауре од такве хартије, отправљају се само у затвореним колима или у отвореним колима са покривачима.

(2) За послатке чаура од овакве хартије дужан је пошиљалац дати изјаву у товарном листу: да су чауре, пошто су умашћене, прво загрејане па затим у води потпуно охлађене.

LII.

Шталско ђубре као и други измети, па и измети из нужника, примају се на возидбу само у колским товарима и то под овим погодбама:

1. Товарење и истоваривање морају вршити сам пошиљалац, односно прималац, којима спада у дужност да сваки пут очисте место где је

- вршено товарење или истоваривање, онако како буде наредила железничка управа.
2. Суво шталско ђубре у расутом стању отпавља се у отвореним колима са покривачем, који мора дати сам пошиљалац.
 3. Остали измети, као и измети из нужника отпављају се само у јаким, добро затвореним судовима, а у отвореним колима или у колима с резервоаром; у колико за њихов пренос не буду постојала нарочита кола. У сваком случају треба учинити што је потребно да се спречи цурење измета и распростирање смрада. О овоме треба водити рачуна и при товарењу и истоваривању.
 4. Забрањено је товарити ове материје заједно с другом робом.
 5. Железница може тражити да се возарина плати унапред, при предаји на возидбу.
 6. Железница је дужна да кола, која су служила за пренос ових материја, после сваке употребе очисти и дезинфикује онако, како је прописано за пренос живих животиња; сем ако не би постојала нарочита кола одређена искључиво за оваке преносе.
 7. Трошкови за дезинфекцију кола, а према потреби и садржине товара, падају на терет пошиљаоца односно примаоца.
 8. Железница ће одређивати време и рокове за товарење и истоваривање, као и време за довожење и одвожење са станице, и возове с којима се има извршити превоз.

LIII.

(1) *Свежи телећи бурази* преносе се само у судовима који не пропуштају течност, а под овим погодбама:

1. Морају бити потпуно очишћени од остатака хране и добро усољени, да на сваки бураг дође по 15 до 20 грама кухинске соли.

2. При паковању треба посути дно суда, а тако исто и горњи ред бурага, слојем соли за један сантиметар дебљине.
3. Пошиљалац је дужан дати изјаву у товарном листу да су бурази очишћени и усољени, као што је прописано у тачкама 1. и 2.
4. Железница може тражити да се возарина плати унапред при предаји на возидбу.
5. Трошкове за дезинфекцију, ако би била потребна, падају на терет пошиљаоцу, односно примаоцу робе.

(2) У хладнијим месецима, од октобра до марта закључно, могу се свежи телећи бурази примати на возидбу и неусољени, ако су добро очишћени; али тада треба да су паковани у добро затворену бурад или чабрице. Поклопац на чабрицама мора бити утврђен гвозденом резом. У осталом важе прописи тачака 4. и 5. под (1).

Нарочити прописи за отправљање експлодних предмета именованих под XXXV а.

А. Предаја на возидбу

1. Експлодни предмети искључени су од возидбе као брзовоз.

2. Не могу се примати на возидбу за оне станице и оне пруге, на којима су ови предмети потпуно искључени од возидбе.

3. Ако се пренос не врши засебним возовима, може се унапред ограничити на извесне дане и возове, којима ће се ови предмети отправљати. Одређивање дана и возова бива по одобрењу железничке надзорне власти.

4. Товарни лист не сме садржавати никакве друге предмете. Назив робе у товарном листу треба исписати, или бар подвући, црвеним мастилом. У товарном листу мора се поред броја

судова, врсте, знака и нумера, означити и бруто тежина по наособ за свако колето; а за нитроцелулозу мора свако колето имати засебан товарни лист.

5. На товарном листу дужан је пошиљалац ставити изјаву да је паковање дотичног предмета извршено према постојећим прописима. Истинитост потписа пошиљачева на товарном листу мора оверити надлежна власт. Осим тога, уз послатке патрона од динамита и осталих предмета побројаних под (2) у XXXV а., треба приложити уверење фабрике о пореклу робе, оверено од стране надлежне власти, као и уверење заклетог хемичара о стању робе и прописном паковању.

6. Возарина се плаћа унапред при предаји на возидбу. Послатци оптерећени повукама неће се примати на возидбу. Не допушта се за ове послатке ни обезбеђење уредне предаје.

7. Пошиљалац је дужан, пре предаје на возидбу, пријавити сваки послатак отправништву и поднети тачан препис товарног листа. Отправништво одређује написмено време када се послатак има донети и предати на возидбу. Ту пријаву треба учинити: најмање на један дан раније, ако је послатак упућен за какву станицу исте железнице, најмање на два дана раније, ако је упућен за станицу какве споредне пруге исте железнице, и најмање на четири дана раније кад се послатак отправља преко више железница.

8. Транспорте засебним возовима треба пријавити отправној железници најмање на 8 дана пре предаје, и означити пут којим ће се послатак отправити.

Б. Избор кола

1. За отправљање експлодних предмета смеју се употребити само покривена кола са еластич-

ним одбојницима и тегленицама. Кров ових кола мора бити цео, зидови добро састављени и врата се добро затварати. По правилу, кола не треба да имају кочнице.

2. Не смеју се употребити теретна кола у којима унутра има клинаца, завртња или других оштрих гвоздених делова, који стрче.

3. Колска врата, а тако исто и прозоре ако их има на колима, треба закључати и добро запушити; али се за то не сме употребити хартија.

4. За овакве послатке не смеју се употребити кола чија су лежишта скоро обновљена или таква, која ће скоро бити упућена у радионицу, ради периодичног прегледа.

5. Забрањено је експлодне предмете успут претоваривати у друга железничка кола, осим случаја где се то не може никако избећи.

Железничке управе утврдиће међусобним споразумом да се овакви предмети отправљају у једним и истим колима од отправне до упутне станице, без претоваривања.

6. Кола натоварена експлодним предметима треба обележити црним четвртастим заставама са белом словом „Б“. Ове заставе треба приковати горе на предњој и задњој чеоној страни кола, или на обема подужним странама.

В. Товарење

1. Сандуке и бурад са експлодним предметима забрањено је бацати и ваљати, већ их треба пажљиво носити и при товарењу избежавати сваки потрес. У колима треба их добро сложити и учврстити да се не могу покретати, међу собом трти, претурити или пасти. Нарочито је забрањено товарити бурад дупке, већ их треба положити паралелно са уздужном страном кола и добро учврстити дрвеним подметачима, застр-

веним покровцем (од вуне или козине), да се не би могла котрљати.

2. Кола се смеју натоварити највише до две трећине њихове товарне снаге; више од три реда буради или сандука натоварених једно на друго, не сме бити.

3. Експлодни предмети смеју се товарити заједно са другом робом највише у количини од 1000 килограма, али само ако та друга роба није лако запаљива, и ако се неће истоварити пре експлодних предмета.

4. Забрањено је товарити у једна иста кола праскави памук или друге нитроцелулозе, као и фишеке са динамитом и остале експлодне предмете побројане под (2) у XXXV а., заједно са барутом, патронама, ватрометним предметима, фитиљима и запаљачима. (За влажан пресован праскави памук гледај бр. XXXIX)

5. Експлодни предмети не смеју се товарити пред магацином или на рампи, већ их треба товарити по могућству где год на удаљеним колосецима, и то пред сам полазак воза, којим ће се послатак отправити. Товарење врши пошиљалац под надзором стручних људи. Он сам набавља и потребна средства за товарење, покриваче, заставе и т. д., што се све заједно са робом предаје у упутној станици примаоцу.

6. Публици треба забранити приступ на места где се експлодни предмети товаре или истоварују. Ако се товарење или истоваривање изузетно врши ноћу, треба место где се товари осветлити фењерима утврђеним на високим стубовима.

Г. Мере опрезности у станицама и за време возидбе

1. Забрањено је за време товарења или у путу улазити у кола или пролазити поред њих са ватром и запаљеном свећом, или пушити.

2. Ако у станици пролази локомотива поред колосека на коме се врши товарење, или поред

кола натоварених експлодним предметима, онда морају на локомотиви бити затворена врата од пећи и поклопци од пепеонице, а дуваљка се за то време не сме сужавати. За време проласка локомотиве морају се врата на колима држати затворена, а онај део послатка, који је изван кола, треба покривачем заштитити од ватре. За то време треба прекинути товарење и истоваривање.

3. Како у отправној, тако и у спут и у упутној станици, смеју се кола са експлодним предметима кретати локомотивом само ако су између њих и локомотиве увршћена бар још четвора кола, која нису натоварена лако запаљивом робом. Камени и мрки угаљ, кокс и дрва не рачунају се у лако запаљиве предмете. (Гледај под Д. тачку 3.).

4. Кола са експлодним предметима не смеју се никад одбацити и морају се квачити с највећом пажњом, избегавајућу и најмање сударе.

5. За време дужег бављења у међустаницама треба кола с експлодним робом по могућству склонити на споредан колосек. Ако бављење има трајати дуже од једнога часа, треба известити месну полицијску власт, како би могла предузети потребне мере у интересу јавне безбедности.

Д. Одређивање возова и увршћивање кола са експлодним предметима у возове

1. Забрањено је отправљати кола са експлодним предметима са путничким возовима, а са мешовитим возовима допуштено је такве предмете отправљати само на оним пругама, где нема у саобраћају теретних возова.

2. У теретне и мешовите возове не сме се уврстити више од осам осовина натоварених експлодним предметима побројаним под (1) до (6) у XXXVa. Веће количине могу се отправљати само засебним возовима.

3. Кола натоварена експлодним предметима увршћују се у воз што даље од локомативе, али тако да иза њих дођу још троја кола, која нису натоварена лако запаљивом робом. Пред колима са експлодним робом морају бити најмање четвора таква кола.

Кола са експлодним робом треба чврсто за-
качити међу собом и са колима која су испред
и иза њих. У свакој станици, где бављење воза
то допушта, треба прегледати да ли су квачила
чврсто затегнута. Нису потребна никаква штитна
кола испред, нити иза оних кола, у која је
утоварено само 15 килограма бруто тежине ба-
рута, или до 35 килограма бруто тежине других
експлодних предмета.

4. Кочнице на колима са експлодним пред-
метима не смеју бити поседнуте, а кад се таква
кола отправљају редовним возовима, онда не
смеју бити поседнуте ни кочнице на првим ко-
лима испред и позади њих. Напротив, последња
(завршна) кола у возу морају увек имати кочницу,
која мора бити поседнута.

Ђ. Пратиоци експлодних предмета

Пошиљалац је дужан дати пратиоца кад год
се отправљају више од једних кола са експлодним
предметима. Овоме пратиоцу спада нарочито у
дужност да надгледа товар, али се не сме во-
зити у колима нити на колима, која су натова-
рена експлодним предметима.

Е. Извештавање међустаница и суседних железница

1. Да би се избегло непотребно задржавање,
смањила опасност коју доноси собом сама при-
рода железничког саобраћаја, и спречила свака
друга опасност, железничке управе треба за
времена да извести све међустанице, као и возно
особље свију возова с којим ће се укрштавати

или их претицати, о отправаљању оваких транспортата, као и о времену кад имају стићи.

2. Ако који послатак има прећи и на суседну железницу, треба о томе што пре извести управу те железнице.

Ж. Приспевање и издавање експлодних предмета у упутној станици

1. Упутна станица треба унапред да извести примаоца о доласку оваких предмета, кад јој претходна станица јави којим возом долази послатак. Сем тога, послаће му извештај о доласку робе одмах по приспећу воза. Послатак се мора примити најдаље у року од 3 дневна часа и истоварити у року даљих 9 дневних часова, по његовом приспећу и предаји извештаја о доласку робе.

2. Ако послатак експлодних предмета који има пратиоца (гледај под Ђ), не прими прималац у прописаном року од 3 часа, предаће се без даљег одлагања самоме пратиоцу.

3. Ако се послатак у року од 12 дневних часова по приспећу не подигне и не однесе са станице, предаће се месној полицијској власти, која ће га одмах уклонити са станице. Она може наредити да се послатак поништи, ако нађе да је потребно.

4. Док се послатак не подигне и не однесе са станице, треба га држати под нарочитим надзором.

5. У упутној станици забрањено је истоваривати експлодне предмете пред магацином или на товарној рампи, већ то треба учинити на коме споредном колосеку или у одвојеним шупама, које не служе за друге сврхе. При истоваривању треба испунити све мере опрезности прописане под В. и Г.

АЗБУЧНИ СПИСАК

предмета који се примају на возидбу под извесним
погодбама

П Р Е Д М Е Т	БРОЈ ПРОЦИСА
Азотна киселина (ћезап)	XV
Азотна киселина црвена, пушљива . . .	XVII
Азотни оксидул (азот моноксид)	XLIV
Акумулатори електрични, замочени у теч- ност	XV
Алкохол, апсолутни	XIX
Алкохол од дрвета (метил алкохол) сиров и пречишћен	XI
Амил ацетат	XIX
Амонијак, течни	XLIV
Амонијакални раствор	XXIII
Антимова пепео	XXVI
Анхидрит (безводна сумпорна киселина, чврсти олеум)	XVIII
Арсеникалије чврсте, нарочито: сичан (ми- шомор, арсенаста киселина), жути ар- сеник (аурипигмент), црвени арсеник (реалгар) и природни арсен (прашак за тровање мува)	XXIV
Арсеникалије течне, нарочито арсенична киселина	XXV
Арсеник жути (аурипигмент)	XXIV
Арсеник црвени (реалгар)	XXIV
Арсен, природни (прашак за тровање мува)	XXIV
Асфалт нафта, која на 17,5°C има спец. тежину 0,780	XX
Асфалт нафта, која на 17,5°C има спец. тежину мању од 0,780, а већу од 0,680	XXI
Ауритигмент (жути арсеник)	XXIV
Ацетилен, течни	XXIV
Ацетон	XI

П Р Е Д М Е Т	БРОЈ ПРОПИСА
Бакарне соли и боје, као: плави камен (витриол бабра, сулфат бабра), гриншпан, зелени и плави пигменти бабра	XXVI
Бакарни пигменти, зелени и плави	XXVI
Барски гас (метан)	XLIVa
Барут за пуцање и распрскавање (црни барут)	XXXVa
Барут од дрвета	XXXVa
Барут, зрнасти	XXXVa
Барут, коцкасти (призматични)	XXXVa
Барут, малодимни	XXXVa
Барут, малокалибарни, Ротвајлски	XXXVa
Безводна сумпорна киселина (анхидрит)	XVIII
Бенгалске жице	XLII
Бенгалски препарати са шелаком, без запаљача (салонска бенгалска ватра)	XLII
Бензин	XXI
Бензол	XX
Блајвајс (оловна боја)	XXVI
Бром	XVI
Бур-де-соа свила, тешка (јако обојена) у канурама	XXX
Бухерове кутије за гашење пожара	V
Боје помешане са фирнајзом	XIX
Ватрометни предмети, који не садрже материје искључене из возидбе	XXXVa
Ватрометни предмети од пресованог барутног праха (самлевоног барута) и сличних смеша	XXXVIII
Вештачка вуна, сирова (неурађена) и као отпадак	XXXI
Вински шпиритус	XIX
Витриол (сумпорна киселина)	XV
Витриол бабра (плави камен)	XXVI
Водоник сабијен (компримован)	XLV
Воденика супероксид	XLIX
Врпце умашћене и натопљене фирнајзом	XXXI
Вуна сирова (неурађена) и као отпадак	XXXI
Газолин	XXII
Гипс, непакован	XXXIV

П Р Е Д М Е Т	БРОЈ ПРОПИСА
Глеђ оловна (масикот)	XXVI
Гриншпан	XXVI
Дестилати из петролеума и петролеум- ске нафте	XXI
Длаке неурађене, као отпатци	XXXI
Дрвени угаљ (ћумур), млевен, зрнаст или скоро жежен	XXIX
Електрични запаљачи	XXXVб
Етар сваке врсте, сем супорног и петрол- етра	XIX
Етар, сумпорни	VIIIа
Етарска и масна уља у баловима, бо- цама и крчазима	XIX
Љубре шталско и други измети	LII
Живини препарати, као: сублимат, ка- ломел, бели и црвени преципитат, ци- нобер	XXVI
Животињски отпатци, подложни трулењу	XXXII
Жижице (палидрвца)	III
Жиле животињске сирове и отпатци	XXXII
Запаљачи, безопасни (фитиљи)	IV
Запаљачи што не распрскавају	II
Запаљачи за распрскавање, као: капсуле за распрскавање и запаљачи за мине, који се пале електрицитетом и трењем	XXXVб
Зелени креч (креч који је служио за чиш- ћење светлећег гаса)	XII
Иверје и струготине од дрвета, непа- ковани	XXXIV
Измети, измети из нужника	LII
Јута неурађена, као отпадак	XXXI
Кашеви машински памучни и кудељни умашћени и натопљени фирнајзом	XXXI
Калиум хлорат (хлорокисели кали) и дру- ге соли хлорне киселине (хлорати)	XIII

П Р Е Д М Е Т	БРОЈ ПРОПИСА
Каломел	XXVI
Калциум карбид	XLIXб
Канапи умашћени и натоњени фирнајзом	XXXI
Капсле за ватрено оружје и за гранате .	II
Капсле за распрскавање	XXXVб
Капсле од хартије (за играчку)	XLIIa
Карбонит	XXXVa
Квасац течан и чврст	XXVII
Квасац пресован	XXVII
Кињурус и друге врсте чађи у праху . .	XXVIII
Киселине минералне, течне	XV
Кисеоник сабијен (компринован)	XLV
Коже сирове, неусољене	XXXII
Колодијум	IX
Колодијум памук, овлажен најмање са 20% воде	XXXVa
Колодијум памук, овлажен најмање са 35% воде	XV
Кора непакована	XXXIV
Кордонет свила тешка (јако обојена) у канурама	XXX
Кости животињске	XXXII
Креч печен, који је служио за чишћење светлећег гаса (зелени креч)	XII
Кречни пепео, непакован	XXXIV
Крижотине од хартије, непаковане . . .	XXXIV
Крпе и дроњци	XXXI
Ксилол	XX
Кудеља неурађена, као отпадак	XXXI
Кукурузовина (тулузина), непакована . .	XXXIV
Кумол	XX
Кутије за гашење пожара, Бухерове . .	V
Лако запаљиви продукти из петролеум- ске нафте и катрана од мрког угља .	XXII
Лан неурађен, као отпадак	XXXI
Лигроин	XXI
Литотрит	XXXVa
Лој	XXXII
Маса за чишћење светлећег гаса, упо- требљена	VII
Металне боје, отровне	XXVI

П Р Е Д М Е Т	БРОЈ ПРОПИСА
Металне патроне (метци с металном чауром)	XXXVI
Металне соли, отровне	XXVI
Метални препарати, отровни (отровне металне боје, соли и т. д.)	XXVI
Метан (барски гас)	XLIVa
Метил алкохол (алкохол од дрвета)	XI
Метци (патроне) готови за ручно оружје	XXXVI
Метци (патроне) код којих је само један део чауре од метала	XXXVI
Минералне киселине, течне	XV
Мирбанско уље (нитробенцол)	XX
Натријум супероксид	XLIXa
Натрон-кокс	VII
Неолин	XXII
Нитробенцол (мирбанско уље)	XX
Нитроцелулозе	XXXVa
Оксихлорид угљеника (фосген), течан	XLIV
Олеум чврсти (безводна сумпорна киселина, анхидрит)	XVIII
Оловна глеђ (масикот)	XXVI
Оловне боје	XXVI
Оловне соли	XXVI
Оловни препарати, као: оловна глеђ, мниум, оловни шећер и друге оловне соли, блајвајс и друге оловне боје	XXVI
Оловни шећер	XXVI
Остаци од редукције нитробенцола	La
Отпатци животињски подложни трулењу, као: сирове и неусољене коже, лој, жиле, кости, рогови, папци и некалцисани сирови отпатци од коже, за туткало	XXXII
Отпатци од биљних предива, непаковани	XXXIV
Отпатци од вуне, длаке, памука, свиле, лана, конопље, јуте, сирови (неурађени)	XXVI
Отпатци од коже за туткало, свежи некалцисани	XXXII
Отпатци од фабрикације туткала	XXXII
Отпатци сумпорне киселине из нитроглицеринских фабрика	XVa

П Р Е Д М Е Т	БРОЈ ПРОПИСА
Палидрвца (жижице)	III
Памук неурађен и отпатци од памука	XXXI
Памучњак (памук за чишћење, „пуцвол“), употребљен	XXXI
Папци (животињски отпатци)	XXXII
Патроне (метци), готове	XXXVI
Патроне од динамита	XXXVa
Патроне од желатине за распрскавање	XXXVa
Патроне од кинетита	XXXVa
Патроне (фишеци) напуњене барутом за ручно ватрено оружје	XXXVa
Патроне од меганита и желатин-динамита	XXXVa
Патроне са пресованим (млевеним) праска- вим памуком	XXXVa
Патроне Флоберове, са оловом (куршумом)	XXXVII
Патроне Флоберове, са сачмом	XXXVII
Петарде (железничке сигналне пуцаљке)	I
Петролеум који на 17,5°C има специфичну тежину најмање 0,780	XX
Петролеум који на 17°C има специфичну тежину мању од 0,780, а већу од 0,680	XXI
Петрол-етар (газолин, неолин итд.) и други лако запаљиви продукти из петролеум- ске нафте и катрана од мрког угља	XXII
Петролеумска нафта и дестилати из пе- тролеума и петролеумске нафте	XXI
Пигменти бакра (зелени и плави)	XXVI
Пикринска киселина	XIV
Пиропапир, овлажен са најмање 20% воде	XXXVa
Плави камен (витриол бакра, сулфат бакра)	XXVI
Праскави бомбони	XLI
Праскави грашак	XLIII
Праскави памук, са најмање 20% воде	XXXVa
Праскави памук пресован, са најмање 15% воде	XXXIX
Праскави памук у прамењу, са најмање 35% воде	XL
Предива биљна и њихови отпатци, непа- ковани	XXXIV
Предмети који јако заударјају и изазивају гађење	XXXII

П Р Е Д М Е Т	БРОЈ ПРОПИСА
Предмети који се могу лако упалити варницама из локомотиве, као: сено, слама и т. д.	XXXIV
Препарати из петролеумског уља, шпиритуса или других лако запаљивих течности са смолом, као: шпиритусни лакови и сикативи	L
Преципитат живе (бели и црвени)	XXVI
Пуцаљке железничке, сигналне (петарде)	I
Ракетле (ватрометни предмети)	XXXVIII
Раствор амонијака	XXIII
Раствори каучука и гутаперке, у којима преовлађује петролеумска нафта	XXI
Реалгар (црвени арсеник)	XXIV
Роба лако запаљива, која се прави мешањем заостатака од петролеума, смоле и других сличних материја, са растреситим запаљивим телима	XXXIV
Рогови (животињски отпатци)	XXXII
Рогоз, непакован	XXXIV
Салонске буктиње (бенгалски препарати)	XLII
Салонске свећице (бенгалски препарати)	XLII
Светлећи гас, сабијен (компримован) . .	XLV
Свила сирова (неурађена), и као отпадак	XXXI
Свиле тешке (јасно обојене): кордонет, супл, бур-де-соа и шап, у канурама	XXX
Сено непаковано	XXXIV
Сикативи	L
Слама непакована	XXXIV
Соларно уље (уље из катрана мрког угља)	XX
Соли хлорне киселине (хлорати)	XIII
Сона (хлороводонична) киселина	XV
Спирит у балонима, боцама и крчазима .	XIX
Средство за денатурисање шпиритуса . .	XIa
Струготине од дрвета, иверје и т. д. непаковани	XXXIV
Струготине од гвожђа и челика, умашене	La
Сублимат	XXVI
Сумпор	XXXIII
Сумпорна киселина	XV

П Р Е Д М Е Т	БРОЈ ПРОПИСА
Сумпорна киселина безводна (анхидрит, чврст олеум)	XVIII
Сумпорна киселина безводна, течна	XLIV
Сумпорни алкохол (сумпорни угљеник)	X
Сумпорни етар	VIIIa
Сумпорни натријум, сиров, некристалисан	VII
Сумпорни натријум, пречишћен, кристалисан	VII
Сумпорни угљеник (сумпорни алкохол)	X
Супероксид водоника	XLIX
Супл-свила тешка (јакко обојена), у канурама	XXX
Талог од уља	XVI
Телећи бурази, свежи	LIII
Терпентинско уље и друга уља непријатног мириса	XXIII
Течне минералне киселине	XV
Течности које садрже сумпорни етар у већој количини	IX
Толуол	XX
Трас непакован	XXXIV
Тресет непакован, (изузимајући пресован машински тресет)	XXXIV
Трска (изузимајући шпанску трску), непакована	XXXIV
Ћезап (азотна киселина)	XV
Ћумур (дрвени угаљ) млевен зрнаст или скоро жежен	XXIX
Угљена киселина, гасовита	XLIVa
Угљена киселина, течна	XLIV
Угљоводоници који не 17,5°C имају специфичну тежину најмање 0,830	XX
Ужарија умашћена и натопљена фирнајзом	XXXI
Уља етерска и масна, у балонима, боцама и крчазима	XIX
Уља из катрана од каменог угља, (бензол, толуол, ксилол, кумол)	XX
Уља из катрана од мрког угља, уља од тресета и шкриљца (соларно уље, фо-	

П Р Е Д М Е Т	БРОЈ ПРОПИСА
тоген), која на 17,5°C имају специфичну тежину најмање 0,780	XX
Уља из катрана од мрког угља, уља од тресета и шкриљца, која на 17,5°C имају специфичну тежину мању од 0,780, а већу од 0,680	XXI
Уља непријатног мириса	XXIII
Фирнајз и боје помешане са фирнајзом .	XIX
Фитиљи за потпаљивање (осим безопасних запаљача)	XXXVa
Флоберова муниција	XXXVII
Формалин	XXIII
Фосген (оксихлорид угљеника) течан . .	XLIV
Фосфор, аморфни (црвени)	VI
Фосфор-калцијум	VI
Фосфор, обичан (жути или бели)	VI
Фосфор-оксихлорид	XLVII
Фосфор-пентахлорид (фосфор суперхлорид)	XLVIII
Фосфор-трихлорид	XLVII
Фотоген	XX
Фрикциони запаљачи (циндери)	XXXVб
Хартија натопљена машћу или уљем . .	LI
Хлор-етил	XLVI
Хлор-метил	XLVI
Хлор, течан	XLIV
Хлорни сумпор	XV
Хлороводонична (сона) киселина	XV
Хлоро - кисели кали (калиум хлорат) и друге соли хлорне киселине (хлорати)	XIII
Хофманове капљице	IX
Целоидин	VIII
Цећ од натрон-хидрата, соде, кали-хидрата и поташе	XVI
Циндери (фрикциони запаљачи)	XXXVб
Цинк-етил	XI
Цинкани пепео	XXVI
Цинкани прах	XXVI
Цинобер	XXVI
Црвена пушљива азотна киселина	XVII

П Р Е Д М Е Т	БСОЈ ПРОПИСА
Чађ у праху	XXVIII
Чауре (за патроне) са капсулом	II
Чауре од хартије, натољене машћу или уљем	LI
Шап-свила, тешка (јако обојена) у ка- нурама	XXX
Шпиритус у балонима, боцама и крча- зима	XIX
Шпиритус вински	XIX
Шпиритуозне течности у балонима, бо- цама и крчазима	XIX
Шпиритусни лакови	L
Шталско ђубре и други измети и измет из нужника	LII

И М Е

ИЗЈАВА

Отправништво станице.....
железнице..... на захтевање
примило је на возидбу за станицу..... робу
која је у товарном листу бр..... од данашњег
дана овако означена:

Изречно признајем и изјављујем..... да је ова роба
предата железници: без завоја *)
са завојем у неисправном стању:

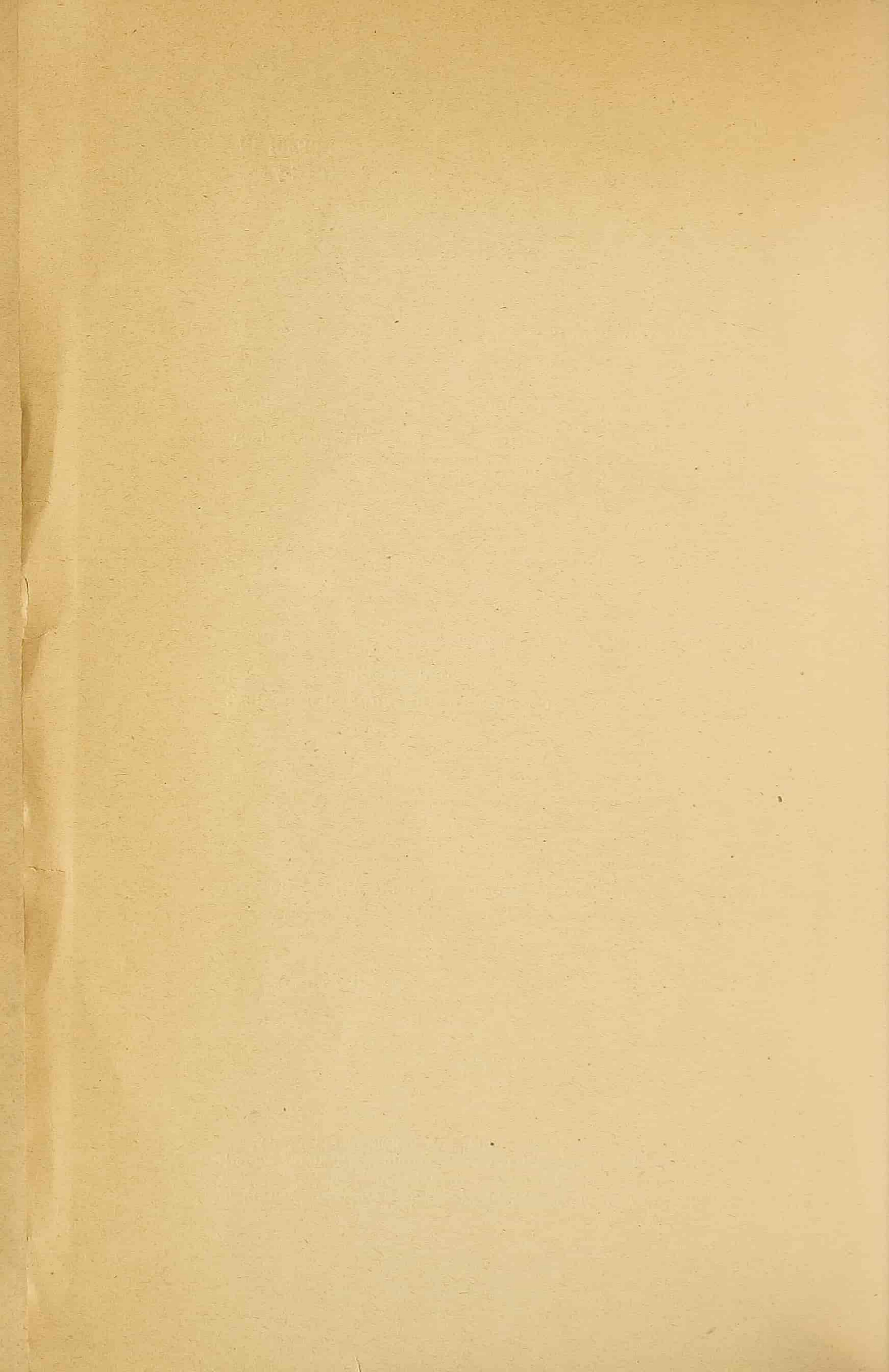
Изјава о овој неисправности стављена је и на то-
варном листу.

(Потпис)

У.....

..... 19.....

*) Ако је роба предата на возидбу у неисправном стању, са
недовољним или рђавим завојем, онда треба брисати речи: „без за-
воја“ и овде тачно изложити стање у коме је роба предата на во-
зидбу, и то само за ону робу, код које је завој недовољан или рђав.

ИЗЈАВА
о промени намере

Шефу станице

у.....

Са товарним листом бр..... од 19.....

предао сам тој станици за г.....

у..... послатак ове садржине:

Знак	№	Кома- да	Начин пако- вања	САДРЖАЈ	Тежи- на кгр.	Примедба

Сада мењам своју првобитну намеру и молим да се овај послатак:

1. врати натраг на моју адресу;
2. изда г..... у станици.....;
3. изда примаоцу тек пошто плати повуку од ди-
нара ~~~~~ (речима);
4. изда примаоцу са смањеном повуком на ди-
нара ~~~~~ (речима);
5. изда примаоцу без наплате стављене повуке;
6. изда примаоцу без наплате возарине, коју ја
накнадно плаћам.

(Потпис)

у.....

..... 19.....

Примедба: Треба избрисати она наређења која не одговарају намери пошиљаоца. Скреће се пажња пошиљаоцу да у случају означеном под бројем 2. може накнадно одредити само једно лице као примаоца, коме ће се роба издати, било у првобитној или у којој другој станици.

